

Polismyndighetens budgetunderlag 2018-2020

Utgivare: Polismyndigheten, ekonomiavdelningen
Dnr: A384.582/2016, Saknr: 902
Omslagsfoto: Polismyndigheten

Polismyndighetens budgetunderlag 2018-2020

Polismyndigheten överlämnar härmed budgetunderlag för perioden 2018-2020.

Beslut i detta ärende har fattats av rikspolischefen Dan Eliasson. I den slutliga handläggningen har följande personer deltagit: chefen för den nationella operativa avdelningen Mats Löfving, regionpolischeferna Ulf Johansson, Klas Friberg, Carin Götblad, Ulrika Herbst, Klas Johansson, Dan Persson och tillförordnad regionpolischef Carina Persson, chefen för rikspolischefens kansli Eva Årestad Radner, chefen för HR-avdelningen Kajsa Möller, chefen för ekonomiavdelningen Jan Andersson, enhetschef Eva Molin samt controller Fredrik Tegnér, föredragande.

POLISMYNDIGHETEN

Dan Eliasson

Fredrik Tegnér

Sändlista

Regeringen

Justitiedepartementet

Utrikesdepartementet

Ekonomistyrningsverket

Finansdepartementet

Justitieutskottet

Riksdagens utredningstjänst

Riksrevisionen

Statskontoret

Försvarsdepartementet

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Säkerhetspolisen

Ekobrottsmyndigheten

Åklagarmyndigheten

Domstolsverket

Kriminalvården

Rättsmedicinalverket

Brottsförebyggande rådet (Brå)

Brottsoffermyndigheten

Polismyndighetens insynsråd samt regionpolisråden vid Polismyndigheten

Arbetstagarorganisationerna

Innehåll

1	Förslag till finansiering för perioden 2018-2020	6
2	Rikspolischefens inledning	7
3	Omvärld	8
3.1	Osäkerhet i omvärlden	8
3.2	Krisberedskap och civilt försvar	8
3.3	Befolkningsökning och migration	8
3.4	Internationalisering	8
3.5	Utanförskap	8
3.6	Teknisk utveckling	9
3.7	Val till riksdag, landsting- och kommunfullmäktige	9
3.8	Vapenamnesti	9
4	Polismyndighetens strategiska inriktning 2018-2020	10
4.1	Brottsförebyggande verksamhet	10
4.2	Trygghet i lokalsamhället	11
4.3	Särskilt prioriterade områden	12
4.4	Arbetet mot allvarlig och organiserad brottslighet	13
4.5	Polisens underrättelseverksamhet	13
4.6	Bekämpning av terrorism	14
4.7	Krisberedskap	14
4.8	Utvecklad utredningsverksamhet för förbättrade resultat	15
4.9	It-brott och it-relaterad brottslighet	16
4.10	Migration och gränspolisiär verksamhet	17
4.11	Internationell verksamhet	18
4.12	Motivation och delaktighet	18
4.13	It-stöd för en effektiv polis och rättskedja	18
4.14	Arbetet för effektiviseringar	19
5	Kompetensförsörjning	21
5.1	Bemanning och kompetens	21
5.2	Kompetensutveckling	21
5.3	Likabehandling och jämställdhet	22
5.4	Utvecklingsarbete kräver omställning och kompetensväxling	22
5.5	Arbetsmiljö	22
6	Ekonomi	22
6.1	Ekonomi	22
6.2	Osäkerhetsfaktorer	23
6.3	Investeringar i anläggningstillgångar	23
6.4	Avgifter och övriga intäkter	23
6.5	Övriga villkor	23
6.6	Underskott i avgiftsfinansierad verksamhet	23
7	Tillkommande behov för polisen	25
7.1	Kraven på polisen förutsätter ökade resurser och förmåga	25
7.2	Fortsatt resursbehov	27
7.3	Kostnader för att förstärka resursen	28
7.4	Finansiering av ökade resursbehov	28

1 Förslag till finansiering för perioden 2018-2020

Polismyndigheten lämnar följande förslag till finansiering för perioden 2018-2020.

Tabell 1. Förslag till finansiering

(belopp i miljoner kronor)

	2016	2017	2018	2019	2020
	utfall	prognos	beräknat	beräknat	beräknat
<u>Utgiftsområde 4 Rättsväsendet</u>					
1:1 Polismyndigheten, ap. 1 Polismyndigheten	21 842	22 550	24 150	24 400	25 300
1:1 Polismyndigheten, ap. 3 Avd. för särskilda utredningar	42	46	47	48	49
1:18 Inre säkerhetsfonden, anslagspost 1	19	68	81	65	47
<u>Utgiftsområde 5 Internationell samverkan</u>					
1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande ap.2 del Polismyndigheten	4	4	6	6	6
<u>Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd</u>					
1:1 Biståndsverksamhet ap. 12 del Polismyndigheten	156	181	219	190	193
<u>Avgiftsintäkter</u>					
Offentligrättslig verksamhet					
Stämningssmannadelgivning	31	30	31	31	32
Passhantering	573	579	591	602	614
Nationellt ID kort	93	101	103	105	107
Uppdragsverksamhet					
Forensisk undersökning	6	7	7	7	7
Tjänsteexport	22	21	21	22	22
Utbildning av ordningsvakter	6	7	7	7	7
Kontroll av väktarhundar	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Övriga intäkter som disponeras	547	510	520	530	541
Summa	23 342	24 104	25 783	26 014	26 927
<u>Avgiftsintäkter som redovisas mot inkomsttitel</u>					
Expeditionsavgifter och ansökningsavgifter	64	69	70	71	72
Bötesmedel	626	687	687	690	692
Övriga inkomster av statens verksamhet (1)	44	36	37	38	39
Återbetalning av lån för svenska FN-styrkor	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Summa	734	792	794	799	803

(1) Beräknat belopp överstiger vad som angetts i regleringsbrev på grund av att utfallet 2016 överstiger den prognos beräkningen i regleringsbrevet utgår från.

- Att regeringen föreslår riksdagen att fastställa medel som täcker Polismyndighetens kostnader för avgifter till internationella sammanslutningar och att dessa anvisas under utgiftsområde 4, Rättsväsendet, 1:14 Avgifter till internationella sammanslutningar, anslagspost 3.
- Att regeringen beslutar om en låneram som uppgår till 3 100 miljoner kronor för 2018, 3 100 miljoner kronor för 2019 och 3 100 miljoner kronor för 2020.
- Att regeringen beslutar att anslagskrediten för respektive år under perioden 2018-2020 får uppgå till 3 procent.
- Att regeringen beslutar att krediten på räntekontot för respektive år under perioden 2018-2020 får uppgå till den nivå som normalt gäller för statliga myndigheter, i dag ca 10 procent.

2 Rikspolischefens inledning

De senaste årens samhällsutveckling har ställt polisen inför en lång rad krävande utmaningar. Sverige är inne i en period med kraftig befolkningsökning. Tillväxten sker framför allt i större städer och beror både på ökad migration och ökat barnafödande. Migrationen har inneburit ökade krav på polisen i form av gränskontroller, insatser vid asylboenden och verkställigheter för de som fått avslag på asylansökan. En konsekvens av migrationen är fler unga män i brottsaktiv ålder vilket får en påverkan på brottsligheten i bland annat stadskärnorna.

En ny brottsstruktur har växt fram med ökade krav på polisinsatser. Det dödliga våldet inom kriminella nätverk innebär stora utmaningar för polisens brottsutredande, brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete. Det gäller särskilt i de mest utsatta områdena. Brottsligheten i vår digitala värld blir alltmer komplex med nya former av bedrägerier och sexualbrott mot barn. Utvecklingen i omvärlden innebär också att polisens förmåga mot terrorism och bidrag till samhällets krisberedskap måste öka.

Hittills har riksdag och regering visat stor förståelse inför de utmaningar svensk polis står inför. Beslutet av ombilda länspolismyndigheterna till en nationell polismyndighet har skapat många fördelar. I lagstiftningshänseende har polisen gradvis fått bättre förutsättningar, även om det återstår en hel del. Arbetet med att renodla polisens arbetsuppgifter och ge mer tid för polisens kärnuppdrag har också fortsatt. Även här finns mer att göra.

För att möta utmaningarna krävs nu också beslut om polisens långsiktiga finansiering. Polisen har redan tilldelats anslag för att möta en del av de utmaningar vi ställs inför. I september 2016 gjorde myndighetsledningen bedömningen att polisen behöver tillföras resurser som motsvarar en förstärkning med 1 300 civilanställda och 1 500 poliser fram till 2020. Bedömningen grundas på det budgetunderlag som lämnades in till regeringen vid samma tid i fjol.

Årets budgetunderlag tydliggör de finansiella behoven av en sådan personalförstärkning. En del av denna finansiering kan myndigheten själv klara genom effektiviseringar, men samtidigt behövs betydande finansiella förstärkningar under budgetperioden. Totalt bedöms resursbehoven uppgå till ytterligare drygt 3,9 miljarder kronor under perioden 2018-2020.

Om ytterligare anslag inte tillförs behöver Polismyndigheten redan under 2017 fatta beslut om att antalet anställda måste återgå till tidigare nivåer, vilket innebär en minskning med i storleksordningen 1 000 anställda utöver beräknade effektiviseringar.

Polisen kommer då inte att kunna leva upp till alla de krav och förväntningar som finns för det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet, bland annat de prioriterade områdena, och mängdbrottsutredningar behöver prioriteras ned till förmån för grova brott. Dessutom kommer de planerade ambitionshöjningarna i arbetet mot terrorism inte att kunna genomföras. Detsamma gäller takten för teknikinvesteringar i verksamheten.

Som rikspolischef är det viktigt att peka på de förstärkningar som behövs även efter nuvarande budgetperioden, det vill säga perioden 2021-2024, för att möta verksamhetsutmaningarna. I budgetunderlaget bedöms att det handlar om ytterligare 1 500 poliser och 700 civilanställda.

3 Omvärld

Händelser och utveckling i omvärlden kan få påverkan på Sverige, och på svensk polis. Polisens verksamhet påverkas även av samhällsutvecklingen, den ökande befolkningen i Sverige och av brottslighetens struktur.

3.1 Osäkerhet i omvärlden

Fortsatta oroligheter i omvärlden innebär att polisen tillsammans med andra samhällsaktörer behöver stärka arbetet för att förebygga terroråd och värna de fri- och rättigheter som utgör grunden för det öppna samhället och demokrati. Polisens förmåga att i det lokala polisarbetet förebygga, förhindra och försvåra terrorism och annan allvarlig våldsbrottslighet liksom beredskap att hantera kriser och terrorattentat behöver vara hög. I detta arbete ska polisens samverkan med bl.a. Säkerhetspolisen och Försvarsmakten fortsätta utvecklas.

3.2 Krisberedskap och civilt försvar

Med anledning av det rådande omvärldsläget, inte minst de säkerhetspolitiska försämringarna i det svenska närområdet, behöver polisen stärka arbetet med krisberedskap, civilt försvar samt säkerhets- och verksamhetsskydd för att värna samhällets skyddsvärden, exempelvis samhällets funktionalitet och människors liv och hälsa. Polisens arbete ska leda till minskad risk för brottsliga angrepp, olyckor och kriser som hotar säkerheten. Civilt försvar är den verksamhet som ansvariga aktörer genomför i syfte att göra det möjligt för samhället att hantera situationer då beredskapen höjs. Polismyndigheten har återupptagit arbetet avseende planeringen för ett civilt försvar.

3.3 Befolkningsökning och migration

I januari 2017 passerade invånarantalet i Sverige 10 miljoner. Den ökande befolkningen ställer krav på polisens verksamhet. Befolkningsprognoser visar på en fortsatt befolkningsökning de kommande åren. Under perioden 2018-2020 beräknas antalet invånare öka med ytterligare ca 300 000. Antalet personer i befolkningen som är i mest brottsaktiv och brottsutsatt ålder har ökat de senaste åren, och en fortsatt ökning av denna grupp prognosticeras för perioden 2018-2020.¹ Under år 2024 väntas invånarantalet i landet uppgå till 11 miljoner.

Enligt Migrationsverkets prognos² kommer ca 25 000–45 000 personer att söka asyl i Sverige under 2017.³ Prognostisering av migrationens utveckling är dock förenat med osäkerheter då det finns många faktorer som påverkar migrationen till och inom EU. Mycket tyder dock på att omvärlden kommer att vara fortsatt orolig vilket innebär att drivkrafterna för att lämna länder där våld och förtryck råder, är fortsatt starka. Detta kommer i förlängningen att innebära en fortsatt påverkan på polisens verksamhet de kommande åren. Den migration som skett har bl.a. inneburit ökade krav på inre utlänningskontroller och fler verkställigheter.

3.4 Internationalisering

Sverige påverkas av den ökade internationaliseringen i världen. En negativ utveckling i vissa delar av världen i form av konflikter, eller socioekonomiska svårigheter har därigenom en inverkan även på Sverige. Även kriminella aktörer är del av en globaliserad värld. Individerna rör sig internationellt och utnyttjar instabilitet i samhällen i sin brottslighet, så som handel med illegala varor. Sammantaget medför den ökande internationaliseringen att polisens förmåga att arbeta internationellt behöver utvecklas. Genom ett internationellt samarbete förbättras samtidigt polisens förutsättningar för brottsbekämpning.

3.5 Utanförskap

Inflyttningen till städerna antas fortsätta, och enligt Boverket⁴ sker ungefär 70 procent av befolkningsökningen i de tre storstadslänen. I ett urbaniserat samhälle minskar den sociala kontrollen och internaliseringen av gemensamma normer och sanktioner av beteenden försvagas, vilket ökar risken för kriminalitet. Samtidigt som urbanisering sker ska polisen vara tillgänglig i hela landet, även i glesbygden.

I många utsatta områden som präglas av socialt utanförskap är arbetslösheten hög och strukturell. En ökad arbetslöshet och ett större utanförskap, faktiskt eller upplevt, samt bristande förtroende för samhällets institutioner

¹ Statistiskt meddelande Sveriges framtida befolkning 2016–2060 (<http://www.scb.se/Statistik>)

² Migrationsverkets verksamhets- och utgiftsprognos, februari 2017, s.32

³ Under 2017 bedöms behovet av kommunbosättning kulminera till följd av det stora antalet asylsökande 2015. Sammantaget över 83 000 personer (inkl. anhöriga till f.d. asylsökande) kan komma att tas emot av kommunerna. Migrationsverkets verksamhets- och utgiftsprognos, februari 2017, s.3

⁴ Boverket, Vision för Sverige 2025 - En urbaniserad värld

innebär ökad kriminalitet och social oro. Den kriminalitet som präglar brottsligheten i de utsatta områdena är svår att bekämpa. Tilltron till rättssystemet är låg inom vissa grupper i dessa områden, och parallellsamhällen har etablerats eller håller på att etableras. Till följd av detta skapas nya maktstrukturer och rättsskipning som ersätter den statliga rättsprocessen. Under 2016 inleddes en satsning på de områden som karaktäriseras av att kriminella nätverk har en stor påverkan på lokalsamhället. I bekämpningen av den brottslighet som begås av dessa nätverk behövs samordning och samverkan med andra aktörer.

3.6 Teknisk utveckling

Utvecklingen och användandet av informationsteknik påverkar i hög grad det moderna samhället och därmed även utsattheten för it-relaterad brottslighet. Teknikutvecklingen påverkar verksamhet, struktur och kultur samt skapar ständigt nya förutsättningar för kriminell verksamhet, nya typer av brott och nya hotbilder. Exempelvis har internet kommit att bli en betydande, och allt jämt växande, arena för brottslighet. Polisens arbete på internet kräver expertkompetens för att utvecklas. Det handlar dels om att utreda brott med hjälp av information på internet, dels om polisens synlighet i brottsförebyggande syfte.

It-brottslighet

It-brottsligheten bedöms bli allt mer aggressiv och konfrontativ.⁵ Bedrägeribrottslighet är ett specifikt område där den tekniska utvecklingen i samhället tydligt kan kopplas till en ökande brottsutveckling. Den tekniska utvecklingen innebär även ökade möjligheter för polisen att utveckla sin verksamhet. Bland annat kan den forensiska verksamheten utvecklas, vilket bidrar till en ökad lagföring. Teknisk utveckling möjliggör också en mer effektiv polisverksamhet, t.ex. genom mobila tjänster och system för ärendesamordning.

Förändringar på rättsområdet

EU:s dataskyddsreform kommer att börja gälla i Sverige från maj 2018. Det innebär bl.a. att personuppgiftslagen kommer att upphöra och istället kommer EU:s förordning att gälla direkt i Sverige. En följd av detta är att det kommer att behövas omfattande utbildningsinsatser inom polisen och sannolikt även justeringar i it-miljöerna.

EU-domstolen har lämnat ett förhandsavgörande avseende teleoperatörernas skyldighet att lagra data.⁶ Förhandsavgörandet i EU-domstolen innehåller i huvudsak att generell datalagring av trafik- och positioneringsuppgifter inte är förenligt med EU-rätten, men att medlemsstaterna kan lagstifta om viss riktad lagring. Avgörandet har fått till följd att teleoperatörerna i varierande utsträckning har ändrat sina rutiner för lagring av data. Detta påverkar polisens brottsbekämpning avseende underrättelse- och utredningsverksamheten. En arbetsgrupp med deltagande från Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten och Tullverket har bildats för att hantera frågan.

3.7 Val till riksdag, landsting- och kommunfullmäktige

I september 2018 är det val till riksdag, landsting- och kommunfullmäktige. Polisen ska garantera att valrörelsen kan genomföras under trygga och säkra former.

Med utgångspunkt i erfarenheter erhållna i samband med arbetet med föregående valrörelse, konstaterade polisen ett större inslag av våld och hot än tidigare. Bedömningen är att denna utveckling fortsätter även över kommande valrörelse. Detta innebär att betydande resurser behöver tas i anspråk under en längre period.

3.8 Vapenamnesti

Den föreslagna vapenamnestin 2018 kommer innebära att myndigheten, utifrån de erfarenheter som gjordes vid vapenamnestin 2013, behöver ta höjd för att hantera mottagandet av amnestivapen.

⁵ Europol, The Internet Organised Crime Threat Assessment (IOCTA) 2015, DOI 10.2813/03524

⁶ Enligt Lag om elektronisk Kommunikation (LEK)

4 Polismyndighetens strategiska inriktning 2018-2020

Parallellt med befolkningsökningen har en förändring skett avseende brottslighetens struktur. Den ökade allvarliga och organiserade brottsligheten innebär en samhällsutveckling som har omfattande påverkan på grundläggande värden i samhället, så som demokrati, trygghet och säkerhet. Polisens förmåga och verksamhet behöver, både inom planeringsperioden och framöver, stärkas för att möta och hantera förändrade omvärldsförhållanden, samhälls- och befolkningsutvecklingen och brottslighetens ändrade struktur.

En viktig utgångspunkt i polisens strategiska inriktning är att polisverksamheten ska utföras nära medborgarna. Medborgarna ska känna sig trygga där de bor och vistas och förtroendet för polisen ska vara högt. Genom att förebygga, ingripa mot och utreda brott samt hindra ordningsstörningar bidrar polisen till en ökad trygghet. Ett professionellt och respektfullt bemötande stärker medborgarnas förtroende för polisen. Polisens arbete för att stärka förutsättningarna för verksamheten, bl.a. genom att säkerställa att resurser flyttas närmare medborgarna, är mot denna bakgrund angeläget.

Polismyndighetens strategiska inriktning för 2018-2020 utgörs dels av fortsatta åtgärder för att komma närmare medborgarna, öka tryggheten och tillgängligheten till polisen, dels av åtgärder inom prioriterade områden som kräver utveckling, ökad förmåga och/eller ökade resurser. Samtidigt fortsätter arbetet för att effektivisera polisens verksamhet för att frigöra resurser till prioriterad verksamhet.

Under perioden 2018-2020 kommer polisens brottsförebyggande arbete utvecklas, bl.a. genom utveckling av nya och befintliga arbetsmetoder. Förutsättningarna för styrning, uppföljning och utvärdering ska förbättras i syfte att identifiera effektiva arbetsmetoder. De åtgärder som beslutats för att utveckla den utredande verksamheten ska genomföras i syfte att förbättra utredningsresultaten. Under perioden kommer polisens underrättelseverksamhet fortsätta att utvecklas för att förbättra stödet till i huvudsak lokala men även regionala beslutsfattare och medarbetare, vilket förbättrar förutsättningarna för en underrättelsebaserad verksamhet på samtliga nivåer. Polisens verksamhet ska i tillämpliga delar utvecklas i enlighet med den framtagna nationella säkerhetsstrategin.

Polisen finns tillgänglig dygnet runt, året om och är ofta den samhällsaktör som medborgarna först kommer i kontakt med i utsatta situationer. Polismyndighetens kontaktytor gentemot medborgarna ska fortsatt utvecklas för att göra det enklare att komma i kontakt med polisen. Medborgarna ska bl.a. ha möjlighet att ge sin syn på polisverksamheten och ha påverkan på polisens prioriteringar. En strategi för polisens möte med medborgarna är under framtagande.

4.1 Brottsförebyggande verksamhet

Under perioden 2018-2020 kommer polisen rikta ett särskilt fokus mot, och vidta åtgärder för, att utveckla den brottsförebyggande verksamheten. Det brottsförebyggande perspektivet ska innefatta samtliga delar av polisens kärnverksamhet.

Under 2017 påbörjas arbetet för att tydliggöra inriktningen för det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet. Befintliga arbetsmetoder och nya arbetsmetoder ska utvecklas för att öka polisens förmåga inom området. Förutsättningarna för att styra, följa upp och utvärdera verksamheten i syfte att säkerställa att ändamålsenliga och effektiva arbetsmetoder används, och att verksamheten leder till önskade effekter ur ett medborgarperspektiv ska förbättras. En del i detta är bl.a. framtagande av nya definitioner för den brottsförebyggande respektive trygghetsskapande verksamheten. Polisen ska också klargöra processägarskapet för den brottsförebyggande verksamheten, vilket är en betydelsefull del i hur styrningen av, och ansvaret för, verksamheten struktureras och fördelas på polisens organisatoriska nivåer. Inriktningen för den brottsförebyggande verksamheten ska tillsammans med framtagna definitioner omhändertas i styrdokument och styrande processer.

Utvecklingen av befintliga och nya arbetsmetoder inom verksamhetsområdet kommer att inriktas på förebyggande metoder riktade mot specifika situationer. En kvalitetssäkring ska göras av att såväl befintliga som nya arbetsmetoder är byggda på kunskap och evidens. I detta arbete fordras ett strukturerat samarbete med Brottsförebyggande rådet (BRÅ). Arbetsmetoderna ska vara ett stöd för hur exempelvis den lokala polisverksamheten bör bedrivas för att identifiera sociala risker och organiserad brottslighet. Metoderna ska även påvisa på vilket sätt samverkan behöver ske för att genom gemensamma åtgärder påverka medborgarnas utsatthet i lokalsamhället.

Polisens brottsförebyggande arbete mot våldsbejakande radikaliserings sker till största delen lokalt. Arbetet syftar ofta till att så tidigt som möjligt, i samverkan med andra parter i lokalsamhället, identifiera personer som är på väg mot extremistiska värderingar och därigenom bedöms vara i riskzonen för radikalisering. Poliser i yttre

tjänst har möjlighet att tala med och lära känna ungdomar, i syfte att i ett tidigt skede identifiera riskindivider för att motverka radikaliserings. En brottsförebyggande strategi för att förebygga politiskt motiverat våld är att genom dialog mellan polis och extremistiska grupperingar minska polariseringen. Brottsförebyggande arbete i detta avseende är en angelägen del i polisens förmåga att förebygga terroristattentat.

Inom ramen för den myndighetsgemensamma⁷ satsningen mot grov organiserad brottslighet ska de brottsförebyggande insatserna intensifieras för att stärka allmänhetens säkerhet och trygghet. Även i andra delar av polisens verksamhet är samverkan en viktig faktor för ett framgångsrikt brottsförebyggande arbete. Polisens samverkan, bl.a. med kommuner, ska öka i omfattning i syfte att identifiera problem och effektivisera det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet. Närhet mellan polisen och medborgarna är en av flera viktiga förutsättningar för att skapa goda relationer och förtroende, vilket i sin tur ökar möjligheten att förebygga brott.

Utvecklingen inom området kommer att förutsätta kompetenshöjande insatser. En del i detta är myndighetens kompetenssatsning beträffande kommunpolis. En strategisk kompetensinriktning, med tydliga inslag av forskning, för att stödja en utveckling av kunskapsbaserade arbetssätt planeras inom myndigheten.

Att följa upp och utvärdera den brottsförebyggande verksamheten på ett ändamålsenligt sätt är förenat med utmaningar. Under perioden kommer ett arbete genomföras för att öka möjligheterna för uppföljning av verksamheten och de effekter verksamheten bidrar till.

4.2 Trygghet i lokalsamhället

Under perioden 2018-2020 fortsätter polisens arbete för att komma närmare medborgarna, stärka närvaron i lokalsamhället och öka tillgängligheten till polisen. Lokalpolisområdena har en avgörande roll i arbetet för att nå dessa intentioner. Resursförflyttningen till lokalpolisområdena fortsätter för att förbättra polisens lokala förutsättningar. Därtill utvecklas det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet bl.a. genom fler områdespoliser, medborgardialoger, medborgarlöften och lokal samverkan. En betydelsefull grund för polisens fortsatta utvecklingsarbete är de trygghetsmätningar som från och med 2017 kommer att genomföras årligen av Brottsförebyggande rådet (Brå) på lokalpolisområdesnivå.

Närmare medborgarna

Fler brott ska utredas på lokal nivå och det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet ska förstärkas. Lokalpolisområdenas verksamhet utgör grunden för det medborgarperspektiv som genomsyrar polisens verksamhet. Mot denna bakgrund ska tyngdpunkten av polisregionernas resurser finnas vid lokalpolisområdena. Nya poliser ska därför placeras vid lokalpolisområdena. Genom att fortsatt öka resurserna vid lokalpolisområdena, och att i större utsträckning anpassa arbetstiden efter verksamhetens behov, skapas bättre förutsättningar för en polisverksamhet som kan bedrivas nära medborgarna och en god arbetsmiljö. Det delegerade ledningsansvaret till lokalpolisområdena är en förutsättning för lokala prioriteringar avseende t.ex. planlagd verksamhet såsom arbetet med medborgarlöften och icke akuta ärenden som tas emot och förmedlas via PKC.

I mötet med medborgarna ska exempelvis öppettiderna vid, och tillgängligheten till, polisens receptioner vara anpassade till medborgarnas behov. Servicenivån ska även öka genom att medborgarnas möjligheter till kontakt med polisen förenklas, bl.a. genom att fler e-tjänster erbjuds via polisens hemsida och en ökad tillgänglighet via telefon.

Det arbete som genomförts under 2015 och 2016 för att frigöra resurser, för att i huvudsak öka antalet poliser i yttre tjänst vid lokalpolisområdena, fortsätter. Inrättandet av RLC i respektive region är en del i att skapa förutsättningar för en resursförskjutning till lokalpolisområdena, bl.a. genom enhetliga arbetsmetoder. Vid RLC har likaså nya rutiner och arbetssätt införts för att komma närmare medborgarna. Hanteringen av de ärenden som inkommer till regionledningscentralerna har bl.a. förtydligats och ärenden med lägre prioritet fördelas till och omhändertas av lokalpolisområdena och PKC, som även återkopplar vissa ärendetyper till medborgarna. Verksamheten leds som en konsekvens av detta både av RLC och av lokalpolisområdena.

⁷ Utöver Polismyndigheten ingår Arbetsförmedlingen, Ekobrottsmyndighet, Försäkringskassan, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten, Kustbevakningen, Migrationsverket, Skatteverket, Säkerhetspolisen, Tullverket och Åklagarmyndigheten.

Lokala lägesbilder och samverkan

Polisens samverkan med medborgare och kommuner har utvecklats de senaste åren, vilket stärkt det lokala polisarbetet. För att effektivisera det brottsförebyggande och trygghetskapande arbetet ska polisen i än större utsträckning föra dialog och samverka med framför allt medborgare och kommuner. Polismyndighetens särskilt utpekade kommunpoliserna har en viktig roll för att utveckla samverkan mellan polisen och lokalsamhället, i syfte att säkerställa kontinuitet och långsiktighet i det brottsförebyggande och trygghetskapande arbetet.

Medborgarnas kunskap om lokalsamhället är en viktig del i framtagandet av den lokala lägesbilden, och möjligheten för medborgare att genom dialog påverka polisens verksamhet har positiv påverkan på förtroendet för polisen. Den lokala lägesbilden, och den bedömning och prioritering som lokalpolisområdena gör med lägesbilden som utgångspunkt är tillsammans med nationella och regionala prioriteringar viktiga delar i planeringen och genomförandet av verksamheten. De särskilt utnämnda områdespoliserna, som för närvarande finns vid drygt hälften av lokalpolisområdena, är en betydelsefull resurs i arbetet för att stärka det lokala polisarbetet.

Merparten av kommunerna i landet har tecknat en samverkansöverenskommelse med polisen. De lokala samverkansöverenskommelserna ligger till grund för polisens medborgarlöften. Genom framtagandet av medborgarlöften kan medborgarna påverka polisens verksamhet i större utsträckning än tidigare. En viktig del i framtagandet av medborgarlöften är dialogen med medborgarna. Medborgardialogerna ger en fördjupad kunskap om den lokala lägesbilden och stärker relationerna med medborgarna. En uppföljning av de löften som togs fram under 2015-2016 planeras under perioden, och BRÅ ska på uppdrag av polisen genomföra en utvärdering av medborgarlöfena. Den fortsatta utvecklingen av arbetet kommer att ske med detta som utgångspunkt.

I områden med hög social utsatthet, kriminalitet och ordningsstörningar är otryggheten ofta högre och tilliten till polisen lägre. Under perioden 2018-2020 fortsätter polisens satsningar i de särskilt prioriterade områdena, där åtgärder vidtas på lokal nivå för att vända brottsutvecklingen och bekämpa de kriminella nätverk som verkar i områdena. Polisens arbete ska öka tryggheten, förbättra ordningen och öka förtroendet för polisen. Ett ökat förtroende är en viktig förutsättning för att stärka medborgarna och andra lokala aktörer för att de ska bli trygghetskapande och brottsförebyggande krafter i området. De förebyggande åtgärder som polisen vidtar ska bidra till att förhindra att problemen uppstår på nytt.

4.3 Särskilt prioriterade områden

I ett antal områden i landet har brottsligheten nått en allvarlighet som oroar. Redan identifierade problem riskerar att öka ytterligare. De lokala kriminella nätverk som finns i områdena har stor påverkan på lokalsamhället. Under 2016 inleddes en satsning på 14 områden som är särskild drabbade av grov brottslighet, och av den anledningen prioriteras av polisen. Polisen behöver fortsatt kraftsamla för att bekämpa brottsligheten i de särskilt prioriterade områdena. För att vända utvecklingen i de områden som bedömts vara särskilt prioriterade, riskområden och utsatta områden behövs trygghetskapande insatser, bl.a. genom en ökad polisär närvaro. En viktig del i att vända utvecklingen i de områden som bedömts som särskilt prioriterade områden, riskområden och utsatta områden är att möjliggöra för, och öka antalet, områdespoliserna att vara närvarande och arbeta långsiktigt i sitt utpekade geografiska område. Polisen behöver också säkerställa att utredningsresurserna är tillräckliga för att utreda brott och lagföra gärningsmän.

Polisens samverkan med andra myndigheter på lokal nivå behöver fördjupas ytterligare för att bekämpa den brottslighet som begås av lokala kriminella nätverk. Polisens samverkan med Skatteverket och Kronofogden för att bekämpa de kriminellas ekonomiska bas eller att förhindra felaktiga utbetalningar från Försäkringskassan är en del i detta. Även samverkan med socialtjänst och skola ska fördjupas och insatserna i avhopparverksamheter samt sociala insatser ska öka för att bryta kriminella karriärer.

Koordinerade och uthålliga insatser i samverkan är nödvändiga för att bryta den negativa utvecklingen i de särskilt prioriterade områdena och nå hållbara och långsiktiga effekter. Det metodstöd som Polismyndigheten tagit fram i arbetet mot lokal organiserad brottslighet ska säkerställa kontinuitet, samverkan och kommunikation i utsatta områden. Utgångspunkten i metodstödet är en evidensbaserad orsaksanalys, ett sätt att strukturera analysera situationen i lokalpolisområdet. Metodstödet kan även användas vid andra lokalpolisområden.

Situationen i områdena innebär särskilda utmaningar, bl.a. kan ett polisingripande leda till våldsamma upplopp. I vissa fall påverkas också ingripanden av att personer ger falska uppgifter och stör polisens arbete. Det finns generellt även en obenägenhet att delta i rättsprocessen. Dessa utmaningar påverkar polisens möjlighet att fullgöra sitt uppdrag. I flertalet områden förekommer att poliser blir utsatta för våld vilket innebär att särskild skyddsutrustning rutinmässigt behöver användas och att polisen behöver arbeta i dubbelpatrull. Polisen behöver också stödja exempelvis ambulans och brandkår i deras arbete i dessa områden.

4.4 Arbetet mot allvarlig och organiserad brottslighet

Polisens arbete mot allvarlig och organiserad brottslighet fortsätter under perioden. Brottsligheten påverkar samhället på flera sätt, främst de grundläggande fri- och rättigheterna men även liv och hälsa. Organiserad brottslighet med multikriminella aktörer utgör ett hot mot rättsstaten, samhällets funktionalitet och ekonomiska värden. Brottsligheten tar sig olika uttryck och blir i varierande omfattning synlig i samhället, bl.a. i de områden som Polismyndigheten bedömt vara särskilt prioriterade och utsatta för allvarlig brottslighet och socioekonomiska faktorer.

Polisoperativ inriktning mot allvarlig och organiserad brottslighet

Polismyndighetens inriktning mot allvarlig och organiserad brottslighet innebär ett långsiktigt arbete som fortsätter under perioden 2018-2020. Arbetet ska utföras fokuserat, målinriktat och uthålligt med utgångspunkt i inriktningen. Inriktningen innebär en kraftsamling och samordning av myndighetens verksamhet mot allvarlig och organiserad brottslighet. De prioriteringar som görs i inriktningen utgör områden där polisen ska ha en säkerställd lägsta förmåga, och möjliggör uppdragstaktik på samtliga organisatoriska nivåer. Terrorism, extremism, lokala kriminella nätverk, kriminella entreprenörer och internationella brottsnätverk är fokusområden. Brottsbekämpningen behöver dock ske parallellt med ett brett angreppssätt för att motverka den problematik som organiserad brottslighet utgör för samhället och för enskilda individer.

Polisens underrättelseverksamhet kan, med den nationella inriktningen, styras mot gemensamma områden och mål. Inriktningen säkerställer en nationellt tydlig och enhetlig prioritering av verksamheten, samtidigt som ett lokalt arbete utifrån lokala lägesbilder möjliggörs. Bekämpningen av allvarlig och organiserad brottslighet ska i större utsträckning vara en del av den lokala polisverksamheten.

Inför 2018 kommer inriktningen och de fokusområden som finns följas upp för att eventuellt justeras utifrån rådande lägesbilder och framåtblickande bedömningar. Under 2017 kommer polisen även ta fram en ny rapport avseende organiserad brottslighet. Rapporten kommer tillsammans med utkomsten av genomförd uppföljning ligga till grund för inriktningen fr.o.m. 2018.

Myndighetsgemensam satsning mot organiserad brottslighet

Inom ramen för den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet har myndigheterna ett förnyat och fördjupat uppdrag att utveckla den gemensamma satsningen till att även omfatta lokal nivå, med ett särskilt fokus på problematiken i utsatta områden.

Behovet av att förstärka den lokala närvaron och samverkan, för att bekämpa organiserad brottslighet lokalt, har inneburit att satsningen inriktats mot regional/lokal nivå i syfte att uppnå en effektiv regional operativ beslutsförmåga utifrån lokala problembilder. På nationell nivå är den befintliga myndighetsgemensamma organisationen väl inarbetad, och har kompletterats med regionala samverkansråd med regionalt ansvar för det gemensamma arbetet avseende underrättelseverksamhet och operativa åtgärder. Den lokala nivån kan begära stöd från regional nivå i de fall myndighetssamverkan bedöms behövas. Med detta skapas samordningsvinster mellan det löpande lokala arbetet, exempelvis mellan polisen och kommunerna, och den myndighetsgemensamma satsningen.

Den organiserade brottsligheten ska, på såväl nationell som lokal nivå, bekämpas genom brottsförebyggande åtgärder, administrativa åtgärder, exekutiva åtgärder, återtagande av brottsvinster och lagföring. Möjligheterna att stödja samhällets samlade åtgärder för att motverka våldsbejakande extremism och bekämpa terrorism, bekämpa penningtvätt och förebygga, förhindra samt upptäcka brott mot välfärdssystemet beaktas särskilt. Satsningen ska även fortsättningsvis inriktas mot den allvarliga och samhällshotande brottslighet som bedrivs av strategiska personer och deras nätverk.

4.5 Polisens underrättelseverksamhet

Polisens underrättelseverksamhet ska leda till en effektivare verksamhet med högre kvalitet. Underrättelseverksamheten ska bedrivas i en gemensam och enhetlig process, med utgångspunkt i den lokala underrättelseverksamheten. Underrättelsetjänsten har till uppdrag att ta fram underrättelsebaserade underlag som syftar till att skapa eller förbättra förutsättningarna för olika delar av polisens verksamhet och i vissa fall andra brottsbekämpande myndigheter. Underlagen syftar till att förebygga, upptäcka och förhindra brottslighet och ordningsstörningar, generera kunskap om brottslighet och kriminella aktörer samt kontinuerligt följa relevant omvärldsutveckling med påverkan på brottsligheten eller polisens brottsbekämpande verksamhet.

Under perioden 2018-2020 kommer underrättelseverksamheten utvecklas för att öka förmågan att uppmärksamma och beskriva kända och nyttillkomna fenomen och problemområden samt bedöma påverkan på polisen på tre till fem års sikt. På nationell nivå ska underrättelseverksamheten ha förmåga att beskriva och bedöma nationella fenomen och problemområdets påverkan på regional nivå samt öka stödet till lokalpolisområdena.

4.6 Bekämpning av terrorism

Terrorhotet mot Sverige bedöms för närvarande vara förhöjt⁸. Detta innebär att det troligen finns individer som har förmåga och incitament att genomföra terrorattentat i Sverige. Det förhöjda terrorhotet innebär att polisen och Säkerhetspolisen tillsammans med andra samhällsaktörer behöver öka förmågan att bekämpa terrorism. Under hösten 2015 höjdes terrorhotnivån till högt, vilket innebär att polisens insatskapacitet höjdes tillsammans med en ökad vaksamhet och särskilda tillsyns- och bevakningsinsatser. En motsvarande höjning kan komma att inträffa igen under de närmaste åren.

Under perioden 2018-2020 fortgår arbetet med att införa regeringens strategi mot terrorism i Polismyndighetens verksamhet. I strategin delas bekämpningen av terrorism in i tre olika delar: förebygga, förhindra och försvåra. Därutöver ska konsekvenserna av ett terrorattentat kunna hanteras. Polismyndigheten har olika ansvar och roll i strategins samtliga delar.

I det förebyggande arbetet har polisen en stödjande roll i förhållande till andra samhällsaktörer. Det lokala brottsförebyggande arbetet och förmågan att bygga upp och upprätthålla samarbetet med kommuner och andra relevanta parter är centralt i denna del och behöver fortsätta utvecklas under perioden. Som ett led i detta beslutade Polismyndigheten under hösten 2016 om riktlinjer för lokalt brottsförebyggande arbete avseende våldsbejakande extremism. Vad gäller att förhindra terrorattentat ska Polismyndigheten stödja Säkerhetspolisen med insatskapacitet, information och underrättelser samt vidta åtgärder mot de individer som Säkerhetspolisen identifierar som intressanta ur ett kontraterrorperspektiv. Åtgärder mot individer som planerar att resa utomlands för att delta i träning eller strid är en del i detta. Finanspolisen har fortsatt en viktig roll i arbetet med att förhindra finansiering av terrorism.

För att försvåra terrorattentat, genom att minska samhällets sårbarhet och upprätthålla skydd för individer, arbetar polisen bl.a. för att minska tillgången till illegala vapen och farliga ämnen samt gränskontroll. Polisens arbete för att stärka förmågan att värna de grundläggande fri- och rättigheterna är en del i detta och arbetet fortsätter under perioden.

Polismyndigheten har huvudansvar att hantera ett inträffat attentat. Polisens förmåga att avbryta ett pågående attentat är beroende av kompetensen hos poliser i yttre tjänst. För att stärka kompetensen hos poliser i yttre tjänst, avseende bl.a. taktikutbildning, mental förberedelse, vapensystem och skyddsutrustning behövs kontinuerlig utbildning, utveckling och övning. Det nationella insatskonceptet (NIK) möjliggör att särskilt utbildade insatsresurser kan finnas i samtliga regioner. NIK är en betydelsefull del i att stärka förmågan att avbryta ett pågående attentat. För att upprätthålla förmågan krävs kontinuerlig utveckling, utbildning och övning inom NIK-konceptet. Därutöver behöver polisens nationella insatsstyrka vara ändamålsenligt resurssatt. Polismyndigheten har genom en överenskommelse med Säkerhetspolisen tagit över ansvaret för utredning av omfattande terrorattentat. Överenskommelsen innebär ett behov av fortsatt utbildning, övning och samverkan med Säkerhetspolisen, och att Polismyndigheten behöver säkerställa tillgången till specialistkompetens för denna typ av utredning.

Under perioden 2018-2020 kommer polisen fortsätta arbetet med att utveckla den operativa samverkan med Försvarsmakten i enlighet med tecknade överenskommelser.

4.7 Krisberedskap

Krisberedskapen ska värna samhällets skyddsvärden. Polismyndigheten arbetar systematiskt med frågor rörande exempelvis kritisk infrastruktur, ledning, kontinuitetsplanering, katastrofregistrering, kemiska-, biologiska-, radiologiska-, nukleära- och explosiva ämnen. Polisen har även på uppdrag av regeringen återupptagit planeringen för ett civilt försvar.

I arbetet för att säkerställa och höja förmågan att förebygga och hantera allvarliga händelser, kriser eller krig är risk- och sårbarhetsanalys (RSA) en viktig del. RSA är utgångspunkten för polisens prioriteringar för krisberedskapsarbetet och genomförs på regional och nationell nivå i syfte att identifiera och inrikta hanteringen av risker, före de leder till allvarliga konsekvenser för polisverksamheten eller samhället.

⁸ Förhöjt hot innebär nivå tre på en femgradig skala

Polisens förmåga att hantera terrorangrepp behöver öka och det finns behov av att återuppbygga ett civilt försvar. Åtgärder ska vidtas såväl för att öka den operativa lednings- och insatsförmåga som för att säkerställa redundans och resursfördelning mellan polisen och Försvarmakten vid höjd beredskap och krig samt ytterligare utveckling av kontinuitetshanteringen.

4.8 Utvecklad utredningsverksamhet för förbättrade resultat

Polismyndighetens utredningsverksamhet ska vara effektiv, enhetlig och rättssäker. Medborgare ska förvänta sig att de brott som anmäls bedöms kvalificerat och korrekt, och att de brott som har förutsättningar att kunna nå lagföring utreds. Utredningsverksamheten ska bedrivas lokalt, i nära anslutning till att brotten begås och i närhet till brottsplatsen.

Utredningsresultaten ska förbättras. Den på senare år ökade grova våldsbrottsligheten i ett ökat antal områden i landet har inneburit utmaningar för polisen, bl.a. med anledning av att utredningarna är omfattande och resurskrävande och att viljan att delta i utredningarna kan vara låg. För att förbättra resultaten ska utredningsverksamheten vara ändamålsenligt organiserad och stödjas av lämpliga rutiner, metoder, teknik och it-system. För att utveckla utredningsverksamheten och förbättra utredningsresultaten har myndigheten fattat beslut om omfattande åtgärder på nationell och regional nivå. Åtgärderna avser bl.a. att öka antalet civilanställda, civilanställdas verksamhetsområde och möjlighet att leda förundersökningar, utredningsrutiner, daglig styrning av utredningsverksamheten, samordning internt och med Åklagarmyndigheten samt utveckling av en ny modell för resultatuppföljning. Åtgärderna ska dels förbättra förutsättningarna för verksamheten, dels stärka genomförandet av utredningsverksamheten.

Utvecklingen av utredningsverksamheten inriktas mot mängdbrottslighet och den brottslighet som begås av brottsaktiva samt organiserade internationella kriminella nätverk. Brottsligheten drabbar medborgare i deras närmiljö och bidrar till otrygghet. Ur ett brottsofferperspektiv är brott i nära relation, våldtäkter, sexualbrott mot barn och våldsbrott mot barn särskilt prioriterade.

Ett led i polisens strävan att komma närmare medborgarna är att säkerställa förutsättningar för en effektivare hantering av brottsanmälningar genom att öka utredningsresursen vid lokalpolisområdena. Förstärkningen av Polisens kontaktcenter (PKC) förbättrar den inledande kontakten med medborgarna och ökar möjligheten för medborgarna att komma i kontakt med polisen. Polisen ges likaså bättre förutsättningar för att vidta inledande utredningsinsatser och en effektivare utredningsprocess.

Förändrade förutsättningar kräver utveckling

Med anledning av förändringar i rätts-, brotts- och samhällsutvecklingen, vilka påverkar polisens utredningsverksamhet, behöver myndigheten kontinuerligt se över, förändra och utveckla verksamhetens strukturer, organisation, resursfördelning, tekniskt stöd, it-system, kompetens, arbetssätt och metoder. Polisens organisation för utredningsverksamheten ses över för att säkerställa att organisationen skapar förutsättningar för ökad effektivitet och upplärning.

Polisen behöver vidta åtgärder med anledning av den negativa utvecklingen avseende viljan att delta i rättsprocessen. Utvecklingen försämrar polisens förutsättningar för att utreda och klara upp brott. En minskad benägenhet att delta i rättsprocesser är en följd av en ökad och mer utåtagerande organiserad brottslighet. Konsekvensen är att såväl målsäganden och vittnen som misstänkta inte deltar i brottsutredningar. Inom vissa grupper är tilltron till rättsystemet låg eller nära obefintlig. Parallelsamhällen har etablerats eller håller på att etableras i de utsatta områdena, vilket leder till förändrade maktstrukturer och rättsskipning utanför statens rättsprocess. Utveckling behövs av arbetssätt och metoder för att kunna styrka bevisning och därmed binda misstänkta till brott. Sådana arbetsmetoder avser bl.a. källdrivning, fysisk och teknisk spaningsverksamhet, teknisk inhämtning samt vittneskydd.

Metodutveckling

Polisen utvecklar ett utredningsstöd för bekämpning av den organiserade brottsligheten. Brottbekämpning sker dels inom ramen för den myndighetsgemensamma satsningen, dels i polisens ordinarie utredningsverksamhet. Metoder utvecklas även för utredning av mängdbrott och vidare för brott i nära relationer, våldtäkter, sexualbrott mot barn och våldsbrott mot barn. Metodutvecklingen ska förbättra möjligheterna att vidta lämpliga utredningsåtgärder och skyddsåtgärder i nära anslutning till att brott anmäls eller upptäcks. Det är särskilt angeläget att

utveckla ett metodstöd för att upptäcka särskilt utsatta målsäganden, vilka löper risk att utsättas för grovt fysiskt våld.

Utveckling av utredningssystem

Polismyndigheten ser ett behov av att utveckla ett utredningssystem för att stödja utredningsverksamheten. Det gemensamma utredningsstödet ska kompletteras och utvecklas, exempelvis för att hantera omfattande och komplexa utredningar (t.ex. spaningsärenden avseende organiserad brottslighet) samt förundersökningsregistrering (t.ex. gängrelaterade mord). Utvecklingen av tekniska stöd och it-system fortsätter under perioden 2018-2020 för att öka polisens förmåga gällande insamling och bearbetning av information. I bekämpningen av terrorbrott och organiserad brottslighet är det angeläget att lagstöd och tekniska förutsättningar finns för att inhämta och bearbeta krypterad digital elektronisk kommunikation mellan misstänkta inom ramen för förundersökningar.

Forensisk verksamhet

Brottsutvecklingen, en ökande befolkning och ett ökat behov av teknisk bevisning innebär att belastningen på polisens forensiska verksamhet har blivit större. Polisens forensiska verksamhet omfattar arbetet vid brottsplatser, laborativ verksamhet samt it-forensik, och är en viktig förutsättning för att öka lagföringen. Teknisk bevisning och de forensiska frågeställningarna, från spårkräkning på en brottsplats till den rättsliga prövningen av forensiska resultat och utlåtanden får allt större betydelse, framför allt i utredningsprocessen. Polisen genomför även undersökningar och analyser för andra myndigheter och aktörer, främst Migrationsverket, Tullverket och Säkerhetspolisen.

Polisens arbete för att harmonisera den forensiska verksamheten fortsätter i syfte att uppnå en enhetligt, ackrediterad forensisk verksamhet 2019. Forensisk forskning- och utveckling bedrivs för att vidareutveckla undersökningar och analysmetoder. En del är att vidareutveckla metoder för automatiserade analyser i syfte att korta handläggningstiderna. För att öka förmågan för personidentifiering, genom att hantera och jämföra t.ex. dna, fingeravtryck, ansikten och ögon behövs lagstiftning som ger tekniska förutsättningar och möjliggör registerhantering.

Behovet att utbyta information internationellt ökar i takt med att brottsligheten internationaliseras. Den forensiska verksamheten ska därför fortsätta utvecklas i bred internationell samverkan dels för att öka möjligheterna för samverkan genom harmonisering av forensiken inom Europa, dels för att öka samverkan inom forskning- och utveckling.

Förebygga och utreda hatbrott

Att skydda de grundläggande fri- och rättigheterna, som alla svenska medborgare har oavsett ålder, kön eller härstamning är ett viktigt uppdrag för polisen. Om någon angriper en person eller en grupp av människor på grund av deras uppfattade ras, hudfärg, etniska bakgrund, trosbekännelse, sexuella läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck kränks de grundläggande fri- och rättigheter gör den sig skyldig till ett hatbrott. För att förebygga och utreda hatbrott behöver polisen säkerställa resurser för och förmåga att förebygga och utreda hatbrott.

4.9 It-brott och it-relaterad brottslighet

Det har skett och sker en snabb utveckling av digitaliseringen i samhället. Hela samhället påverkas av digitaliseringen, även brottsligheten där merparten av de brott som begås har kopplingar till it. Utvecklingen har haft en positiv påverkan på samhället men har även inneburit att utsattheten för brottslighet ökat, framför allt genom att internet används som brottsverktyg. Utvecklingen av it-brottsligheten innebär en utmaning för hela samhället, och för polisen ställs nya krav vad gäller såväl kompetens som resurser. Den ökande användningen av informationsteknik innebär samtidigt att människor lämnar allt fler digitala spår, vilka kan användas som bevisning. Polisens kompetens och tekniska förutsättningar att spåra misstänkta och samla in bevis i den digitala miljön behöver därför öka.

Satsningen på it-brottscentrum, som är under uppbyggnad, är en viktig del i att öka polisens kompetens inom området. Polisens nationella it-brottscentrum ska genom sin kompetens ge stöd till polisregionerna. It-brottscentrum samverkar likaså med andra aktörer, framför allt med Säkerhetspolisen om kritisk infrastruktur. Nationella it-brottscentrum förväntas på sikt skapa en ökad enhetlighet i arbetet med it-brott och it-relaterad brottslighet.

En effektiv bekämpning av den internetrelaterade bedrägeribrottsligheten förutsätter att flera aktörer vidtar åtgärder för att försvåra möjligheterna att begå brott och förbättrar förutsättningarna för att utreda de brott som begås. Det brottsförebyggande arbetet ska ske i samverkan mellan bl.a. polisen, Brottsförebyggande rådet,

Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Svensk handel, bankerna, kortföretag och branschorganisationer. I brottsbekämpningen behövs också internationell samverkan på såväl strategisk som operativ nivå.

4.10 Migration och gränspolisiär verksamhet

Migrationen till Europa påverkar hela den offentliga verksamheten och i stor utsträckning polisens gränspolisverksamhet (gränskontroll, inre utlänningskontroll och verkställigheter) och arbetet med ordningshållning och tillsyn vid asylboenden. Polisen behöver möta de utmaningar och krav som ställs på den gränspolisiära verksamheten, och på ett ändamålsenligt sätt planera strategiska och operativa åtgärder. Under perioden behöver myndigheten bl.a. öka förmågan att inhämta, bearbeta, analysera och kommunicera kunskap om hur situationen ser ut nationellt, men även om hur situationen i andra länder kan komma att påverka utvecklingen av migration och brottslighet på lång sikt. I detta arbete finns behov av en väl fungerande samverkan med bl.a. Migrationsverket, Kriminalvården, kommuner och andra nationella och internationella aktörer.

Den omfattande migration som skett till Sverige de senaste åren har utöver en ökad belastning på polisen vad gäller den gränspolisiära verksamheten samt ordningshållning och tillsyn vid asylboenden, även påverkat brottsligheten på vissa offentliga platser i landet. Polisens verksamhet är i delar av landet belastad av brottslighet som ofta kan hänföras till socialt utsatta unga män. Att hantera orsakerna till, och stävja, denna brottslighet är en viktig uppgift för flera aktörer i samhället. För polisens del har brottsligheten inneburit, och innebär fortsatt, att resurser åtgår både för att förebygga och utreda dessa brott.

Gränskontroll

Polisen har sedan regeringen i november 2015 fattade beslut om att tillfälligt återinföra gränskontroll vid inre gräns upprätthållit en partiell inre gränskontroll på strategiskt utvalda platser i polisregionerna Syd och Väst. Detta arbete kommer att fortsätta under 2017.

Utöver genomförande av inre gränskontroller behöver Polismyndigheten även fullgöra de krav som ställs genom Schengenregelverket. Under 2017 ska Sveriges tillämpning av Schengenregelverket utvärderas.

Verkställighetsarbete

Polismyndigheten ska ytterligare utöka arbetet med utvisnings- och avvisningsbeslut. Verksamheten behöver dimensioneras, och åtgärder vidtas, för att verksamheten ska kunna genomföras på ett ändamålsenligt sätt. Att i ett tidigt skede i migrationsprocessen säkerställa identitetsuppgifter för att få till stånd en verkställighet, och att det finns möjligheter att prioritera ärendena över tid är viktiga faktorer för att öka antalet verkställda avvisnings- och utvisningsbeslut. Därutöver behöver Kriminalvården ha kapacitet att genomföra verkställigheter. För att polisen ska kunna möta de behov som finns vid Migrationsverkets boende- och utredningsenheter kan poliser behöva placeras i fler områden i landet.

Migrationsverkets resurser och arbetssätt har påverkan på hur resurskrävande verkställighetsarbetet blir för polisen. Polisens genomförande av verkställigheter påverkas även av Migrationsverkets förvarskapacitet. Om antalet förvarsplatser inte är tillräckliga kan personer släppas på grund av platsbrist och behöva eftersökas av polis.

Inre utlänningskontroll

Det befinner sig personer i Sverige utan att ha rätt att vistas i landet. För att upptäcka dessa personer behöver den inre utlänningskontrollen förstärkas. Bland annat medför det ökade antalet ensamkommande barn som uppehåller sig i Sverige utan tillstånd behov av att polisen genomför inre utlänningskontroller. På lång sikt påverkas behovet av inre utlänningskontroller av omfattningen av personer som olovligen uppehåller sig i landet. Omfattningen påverkas av flera osäkra faktorer, bl.a. arbetet med kontroll av inre gräns, kontrollen av Schengenområdets yttre gräns och Migrationsverkets fortsatta arbete.

Genom den inre utlänningskontrollen kan polisen finna och verkställa ärenden avseende personer som har avvisnings- eller utvisningsbeslut, men som undanhåller sig.

Behovet av inre utlänningskontroller förväntas öka till följd av den nya LMA-lagen⁹, vilken medför att personer vars beslut om avvisning eller utvisning ska verkställas i flera fall inte kommer få bo kvar på Migrationsverkets boenden. En konsekvens av lagen är att polisen kommer behöva eftersöka dessa personer.

⁹ Lagen om mottagande av asylsökande

Ordning och tillsyn vid asylboenden

Ett ökat antal asylsökanden och fler asylboenden innebär dels att polisen har behövt göra fler uttryckningar till asylboenden, dels att behovet av tillsyn vid asylboenden har ökat. Asylboenden finns på flera olika platser i landet, inte sällan i glesbygdsområden, vilket för med sig att polisens restider till boendena blir omfattande. Att personer bor i asylboenden under en lång tid bidrar till att ordningsstörningar och konflikter i anslutning till boendena ökar. Åtgärder behöver även vidtas för att minska utsattheten för brott för de personer som bor i asylboendena. I de ärenden som polisen utreder behövs i ökad utsträckning t.ex. biträde av tolk, vilket bl.a. innebär att utredningstiden blir längre om tillgång till tolk saknas. Arbetsbelastningen för polisen bedöms dels öka ytterligare, dels bli långvarig. Införandet av den nya LMA-lagen innebär också att polisen behöver biträda Kronofogdemyndigheten vid avhysningar.

4.11 Internationell verksamhet

Polismyndigheten fortsätter arbetet med att utveckla den internationella verksamheten. En negativ utveckling i omvärlden, t.ex. konflikter och socioekonomiska svårigheter, kan direkt eller indirekt påverka Sverige. Kriminella aktörer rör sig internationellt och utnyttjar instabilitet i samhällen. Genom ett internationellt samarbete förbättras polisens förutsättningar för brottsbekämpning.

Polisens internationella verksamhet innefattar såväl strategisk som operativ verksamhet med koppling till internationellt samarbete och samverkan. Genom ökad enhetlighet och ett bättre resursanvändande utvecklas den nationella och den internationella polisverksamheten. Internationellt samarbete och informationsutbyte ska vara en naturlig del av den löpande polisverksamheten. Kunskap om hur användningen av internationella kanaler och samarbeten bidrar till att öka förmågan att förebygga, ingripa mot och utreda brott ska finnas på samtliga organisatoriska nivåer inom polisen. För att fullt ut integrera internationella och nationella perspektiv och säkerställa ett helhetsperspektiv i det internationella polissamarbetet behöver myndigheten stärka förmågan att använda de internationella verktygen.

Inom området internationell civil krishantering ska Polismyndigheten delta i freds- och säkerhetsfrämjande insatser i konfliktområden samt arbeta för att bygga upp lokala polisverksamhet i enlighet med demokratiska principer och internationella konventioner.

4.12 Motivation och delaktighet

Under perioden fortsätter arbetet för öka medarbetarnas motivation och delaktighet. Medarbetarna ska kunna påverka hur verksamheten utvecklas. Chefer och medarbetare ska därför ha förutsättningar att på bästa sätt lösa uppdraget genom att mandat och ansvar flyttas längre ut i organisationen till lägsta ändamålsenliga nivå. Ett tydligt och tillgängligt ledarskap är centralt i detta avseende. Polisens chefsförsörjning kommer därför vara i fokus under de kommande åren för att förbättra förutsättningar för ett medarbetardrivet utvecklingsarbete där de anställda kan bidra till ett arbetssätt präglad av förtroende och öppenhet, ansvarstagande och initiativförmåga, gemenskap och samarbete samt engagemang och meningsfullhet.

Polismyndigheten genomför flera åtgärder för att skapa förutsättningar för ett medarbetardrivet utvecklingsarbete. Ett exempel är projektet reflektioner i vardagen som syftar till att skapa ett förhållningssätt som överensstämmer med ambitionen med ett medarbetardrivet utvecklingsarbete. Projektet ska vidareutvecklas till att omfatta flera deltagare.

4.13 It-stöd för en effektiv polis och rättskedja

Utvecklingen och införandet av moderna it-stöd möjliggör en effektivare verksamhet. Inom myndigheten pågår arbeten för att öka förmågan att på ett ändamålsenligt sätt tillhandahålla it-stöd. Arbetet med att föra in ny kostnadseffektiv teknik i syfte att minimera komplexitet och personberoende fortsätter under perioden 2018-2020.

Införandet av mobila tjänster fortsätter samtidigt som tjänsterna vidareutvecklas. Mobila tjänster skapar förutsättningar för en effektivare polisverksamhet och frigör resurser i kärnverksamheten, bl.a. vid de regionala ledningscentralerna. Ett beslutstöd för insamling och bearbetning av information i den operativa verksamheten utvecklas, och införandet av ett integrerat utredningsstöd samt stöd för it-forensiken pågår och fortsätter under perioden.

Under 2018-2020 fortsätter polisens utveckling och/eller vidareutveckling av it-system och samverkansplattformar, bl.a. telefon- och videokonferens och gemensamma lagringsytor. Ett nytt it-system för personaladministration och resursplanering ska införas. Polisens arbete för att utveckla och tillhandahålla e-tjänster dels för medborgarna, dels för den interna verksamheten fortsätter under perioden.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) ansvarar för att tillhandahålla säkra, skyddade, robusta och tillgängliga kommunikationstjänster. Polisen följer och stödjer MSB:s arbete för att säkerställa tilldelade radiofrekvenser, vilka är en förutsättning för mobila kommunikationstjänster som uppfyller säkerhets- och tillgänglighetskraven för samhällsviktig verksamhet.

Arbetet med rättsväsendets informationsförsörjning (RIF) fortsätter med fokus på att effektivisera och samordna digitaliseringen av de rättsvårdande myndigheterna. I polisens utvecklingsarbete prioriteras framför allt förmågan att hantera information om brott mellan de rättsvårdande myndigheterna. I detta arbete ingår utveckling av kriminalstatistiken och att ansluta Tullverket och Kustbevakningen till rättkedjan genom tillgång till RAR/Durtvå samt att skapa möjligheter att på ett enhetligt sätt utbyta dokument. Det pågående utvecklingsarbetet inom ramen för RIF-samarbetet kommer att ge nyttoeffekter för rättskedjan, men medför ökade kostnader för polisen.

4.14 Arbetet för effektiviseringar

Med gemensamma resurser och nationella prioriteringar som utgångspunkt styrs och leds polisens verksamhet på ett mer effektivt sätt än tidigare. Förutsättningar finns dock för ett än mer effektivt resursutnyttjande, genom bl.a. investeringar i it-system för att på sikt nå kostnadsminskningar. Det påbörjade effektiviseringsarbetet behöver fortsätta.

De åtgärder som polisen vidtar och planerar att vidta inom kärnverksamhet ska leda till en effektivare verksamhet, där tillgängliga resurser används på ett utifrån uppdraget ändamålsenligt sätt. Vid de gemensamma avdelningarna vidtas och planeras effektiviseringsåtgärder för att öka enhetligheten och kvaliteten samt minska kostnaderna. De effektiviseringar som åtgärderna skapar frigör resurser vilka möjliggör prioriteringar i kärnverksamheten. Under perioden 2016-2018 har de nationella avdelningarna ett årligt effektiviseringskrav på fem procent.

Resursplanering

Förläggningen av arbetstiden inom polisen ska i större utsträckning vara anpassad efter verksamhetens behov. Med en mer ändamålsenlig resursplanering och verksamhetsanpassad arbetstidsförläggning skapas förutsättningar för såväl en mer tillgänglig polis, minskade kostnader för övertid som en god arbetsmiljö. Polismyndigheten har som en del i detta påbörjat utvecklingen av ett it-verktyg som stödjer chefer och medarbetare i planeringen av verksamheten. It-stödet ska möjliggöra en förbättrad överblick av tillgängliga resurser och kompetenser.

Regionledningscentraler, polisens kontaktcenter och den nationella telefonväxeln

Verksamheten vid regionledningscentralerna (RLC), Polisens kontaktcenter (PKC) och den nationella telefonväxel (NTV) ska fungera som en helhet och utgöra myndighetens första kontaktyta för medborgarna vid kontakt med polisen via telefon eller internet. Årligen sker omkring sju miljoner kontakter med medborgarna via telefon och internet, vilket understryker vikten av en effektiv kontaktverksamhet. En väsentlig del i detta är arbetet för att utveckla e-tjänster och att öka tillgängligheten till information via internet.

Under 2017 ska den kvarvarande ombildningen av RLC avslutas. Inrättandet av RLC förväntas öka effektiviteten och enhetligheten. Ett mer enhetligt arbetssätt medför att verksamheten blir mer flexibel, vilket förbättrar resursutnyttjandet och bidrar till att frigöra tid i den löpande verksamheten. Att prioritera polisverksamheten utifrån en enhetlig bedömning, med enhetliga arbetsmetoder och en operativ lägesbild, förbättrar förutsättningarna för att styra och leda den yttre verksamheten. Kostnader för personal, utveckling, upphandling av it och teknik förväntas, i relation till de tidigare 19 länskommunikationscentralerna, att minska på sikt.

Under perioden 2018-2020 fortsätter utvecklingen av verksamheten vid PKC, i syfte att effektivisera utredningsprocessen och öka lagföringen samt frigöra utredningsresurser i lokalpolisområdena. Återkoppling avseende vilka åtgärder som vidtas, och vilka beslut som fattas i ärenden ska ske till medborgarna. Inrättandet av NTV innebär en effektivisering såväl vad gäller bemanning som tillgänglighet. En nationell telefonkö förbättrar förutsättningarna för att omgående hantera inkommande samtal. De åtgärder som vidtas bedöms sammantaget dels bidra till en mer resurseffektiv och ändamålsenligt verksamhet, dels till att medborgarnas förtroende för polisen ökar.

Utveckling av it-stöd

Utvecklingen av polisens it och digitalisering skapar förutsättningar för såväl verksamhetsmässiga som ekonomiska effekter. Polisen utvecklar it-stöd inom en rad olika områden. Bland annat har polisen genomfört en omfattande satsning för att öka mobiliteten för poliser i yttre tjänst. Samtliga poliser i yttre tjänst har under 2016 tilldelats en tjänstetelefon med applikationen Polisens multifråga (mPMF). Applikationen gör det möjligt för poliser i yttre tjänst att göra identifieringar och registerslagningar på plats utan att behöva kontakta RLC. Mobiltelefonerna är också utrustade med kalender och e-post som underlättar kommunikation och planering.

Polisen har även utvecklat ett it-stöd som innebär att poliser i yttre tjänst med hjälp av en kamera automatiskt kan skanna in ett registreringsnummer och identifiera fordon som kan vara aktuella att kontrollera. Tekniken effektiviserar trafiksäkerhetsarbetet. Vid fordonskontroller upptäcks också annan kriminalitet, utöver trafikbrott, som leder till ingripanden.

För att öka kvaliteten och effektiviteten i utredningsverksamheten förbättrar polisen utredningssystemen, exempelvis genom att underlätta bevissäkring och avrapportering. Under 2016 påbörjades utvecklingen av ett system för bildhantering, vilket möjliggör mer omfattande användning av bild och video i ingripandeverksamheten, den forensiska processen och i underrättelse- och utredningsverksamheten. Nya system utvecklas likaså för underrättelsestöd i syfte att förbättra arbetet med utredningar och verkställigheter.

Polisen utvecklar och förbättrar de e-tjänster som tillhandahålls dels för att förenkla för medborgarna, dels för att effektivisera polisens interna verksamhet. En e-tjänst för ansökan om vapentillstånd har utvecklats, och under de kommande åren fortsätter utvecklingen av e-tjänster som bl.a. omfattar ansökan för användande av allmän plats.

Lokaler

Polisens lokalförsörjning ska säkerställa att verksamheten har tillgång till ändamålsenliga, flexibla och kostnadseffektiva lokaler i enlighet med myndighetens lokalförsörjningspolicy. Den nationella styrningen av lokalförsörjningen skapar förutsättningar för en strategisk långsiktig och effektiv lokalanvändning. Polisen genomför ett arbete i syfte att åstadkomma en effektivare lokalförsörjning, med minskade kostnader. Detta arbete sker parallellt med att antalet anställda vid polisen ökar.

En femårig strategisk lokalförsörjningsplan med en nationell prioritering tas fram årligen. Lokalförsörjningsplanen innehåller både en plan för strategiska projekt för nästkommande år och en prognos för kommande fyraårsperiod. Arbetet med lokalförsörjning utvecklas för att öka enhetligheten och effektivisera styrningen av lokalprojekt.

Polismyndigheten har beslutat att all lokalvård ska köpas som tjänst, och ett upphandlingsarbete har påbörjats. Detta förväntas minska polisens kostnader för lokalvård under perioden.

Fordon

Polisen har ett omfattande behov av fordon. Kostnaderna för fordonen påverkas främst av antalet fordon, fordonstyp och utrustning, inköpsvillkor samt underhåll. Polisen genomför ett arbete för att identifiera de fordon vilka inte, utifrån nyttjandegraden, bedöms vara effektiva att äga. Myndigheten bedömer att det under perioden 2018-2020 finns möjligheter att tillgodose verksamhetens behov av fordon till en lägre kostnad vad gäller anskaffning, skötsel och drift även om antalet anställda ökar.

Inköp

Polismyndighetens inköp av varor och tjänster har påverkan på genomförandet av kärnverksamheten. En väl fungerande inköpsverksamhet bidrar bl.a. till att skapa ändamålsenliga materiella förutsättningar för en effektiv polisverksamhet. Polisens inköpsverksamhet ska genom effektiva processer och en mer tydlig styrning möta verksamhetens behov och arbetsmiljökraven i ett långsiktigt perspektiv. Genom arbetet för att skapa bättre affärsmässiga villkor och att hantera större inköpsvolymerna kan kostnaderna för polisens inköp minska.

Produktivitetsavdrag

De makroekonomiska förutsättningarna för pris- och löneomräkning, som används inom staten, för att räkna upp myndigheternas anslag motsvarar inte de ökade kostnader myndigheterna har. Givet dessa förutsättningar, förutsetts myndigheten löpande genomföra effektiviseringar.

5 Kompetensförsörjning

Polismyndigheten leder det brottsbekämpande arbetet och ska ha förmåga att anpassa verksamheten i en snabbt föränderlig omvärld. Ett aktivt arbete med kompetensförsörjning är en förutsättning för att utveckla och styra Polismyndighetens verksamhet. Fokus är att möjliggöra rätt kompetenser genom en långsiktig kompetensförsörjning samt ett arbetssätt som bidrar till en effektiv användning av den samlade resursen.

Under 2016 redovisades betänkandet om hur den grundläggande utbildningen till polis bör omformas till en högskoleutbildning¹⁰. Om förslaget antas påverkas Polismyndighetens arbete med kompetensförsörjning inom flera områden.

5.1 Bemanning och kompetens

Polismyndigheten bedömer att det behövs fler anställda vid polisen för att fullgöra den verksamhet som ankommer på myndigheten såväl inom planeringsperioden som på längre sikt. Myndighetens inriktning är att öka antalet poliser med åtminstone 1 500 och antalet civila med 1 300 till utgången av 2020. Polisen ska vara lokalt förankrad, synlig och tillgänglig i hela landet för det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet, och med förmåga att utreda mängdbrott samt förebygga och bekämpa terrorbrott. Kompetens behöver tillföras för att stärka förutsättningarna för att bl.a. utreda grova våldsbrott och it-brott samt öka krisberedskapsförmågan. Likaså behöver polisens förmåga att bekämpa terror öka när det gäller bl.a. nationella insatsstyrkan, det nationella bombskyddet och finanspolisen.

Polismyndigheten gör även bedömningen att antalet anställda poliser och civila behöver fortsätta öka fram till och med 2024, för att vid utgången av 2024 ha ökat med åtminstone 3 000 poliser och 2 000 civila jämfört med utgången av 2015. Under planeringsperioden behöver polisen förbereda för en fortsatt ökning av antalet poliser och civila.

Med anledning av antagningssystemets konstruktion och polisutbildningens längd kommer ett större antal poliser kunna anställas först 2018/2019. Behovet av ett ökat antal poliser under planeringsperioden och på längre sikt påverkar kommande antagningsvolymerna till grundutbildningen till polis. Detta innebär samtidigt ett ökat behov av t.ex. poliser som lärare vid grundutbildningen, aspiranthandledare och instruktörer. Placeringsprocessen har gjorts om så att de som antas redan vid antagningen får besked om framtida organisatorisk placering. Därutöver erbjuds även polisutbildningen som distansutbildning.

Personalomsättningen bland poliser är relativt låg, men under de senaste åren har antalet icke-pensionsrelaterade avgångar ökat. De ökade antagningsvolymerna till polisutbildningen har därutöver medfört svårigheter att fylla utbildningsplatserna. Myndigheten arbetar kontinuerligt för att vara en attraktiv arbetsgivare, både för att kunna attrahera och rekrytera och för att utveckla och behålla motiverade medarbetare. En viktig framgångsfaktor är en uppvärdering av polisyrket. Bland annat ska det finnas tydliga utvecklings- och karriärvägar inom olika verksamhetsområden. Medarbetare ska ha möjlighet till utveckling, även utan att det innebär att medarbetaren byter funktion. Med utgångspunkt i verksamhetens behov ska anställda vid polisen ha stora möjligheter att söka sig till nya arbetsplatser, arbetsuppgifter eller funktioner inom myndigheten.

Myndigheten ger möjlighet till delpension om verksamheten medger. Syftet är att medarbetare som närmar sig pensionsåldern ska kunna vara kvar i arbetet hellre än att pensionera sig i förtid.

5.2 Kompetensutveckling

Under perioden 2018-2020 kommer myndigheten vidta kompetenshöjande åtgärder för att öka förundersökningsledares och utredares kunskap och förmåga att leda och genomföra förundersökningar. Detta ska bidra till att säkerställa att tillräckliga utredningsåtgärder vidtas för att nå lagföring. Utgångspunkten är en grundläggande utbildning för utredare. Utbildningen kompletteras med specialistutbildningar för utredare inom olika brottsområden, t.ex. brott i nära relation, narkotikabrott och grova våldsbrott.

Under perioden planeras även kompetensutvecklingsinsatser avseende det lokala polisarbetet, t.ex. samverkan med lokala aktörer, arbete utifrån lokala lägesbilder och medborgardialoger. Utvecklingsinsatserna syftar till att förbättra förutsättningarna för genomförandet av polisens inriktning om att komma närmare medborgarna.

¹⁰ Dir. 2015:29 En förändrad polisutbildning

Myndigheten ska, genom chefs- och ledarutvecklingsinsatser, fortsätta att utveckla ledarskapet och ett aktivt medarbetarskap. Insatserna ska på olika sätt stödja det nya förhållningssätt till ledning och styrning som ett medarbetardrivet arbetssätt innebär.

Myndighetens fort- och vidareutbildningar ska vara flexibla, kostnadseffektiva och tillgängliga för medarbetare. Mot denna bakgrund fortsätter arbetet med att utveckla metoder och arbetssätt för lärande där traditionell utbildning kombineras med flexibla former för kompetensutveckling och lärande i arbetet.

Polismyndigheten strävar efter att utbildningar i så stor utsträckning som är möjligt tas fram och genomförs i samverkan med universitet och högskolor. Utbildningar avseende bl.a. organisationsspecifika rutiner, arbetsmetoder och fysisk och teknisk inhämtning behöver dock planeras och genomföras inom ramen för myndighetens egen utbildningsverksamhet.

5.3 Likabehandling och jämställdhet

Respekt för alla människors lika värde ska prägla hur anställda vid polisen agerar, såväl i mötet med medborgarna som inom Polismyndigheten. Detta är centralt för polisens legitimitet i samhället och grundläggande för att garantera rättstrygghet och rättssäkerhet.

Polisen tog under 2016 fram en plan för hur myndigheten ska arbeta med jämställdhetsintegrering¹¹. Denna plan ligger till grund för det fortsatta arbetet under 2018-2020. Regionala förutsättningar och lägesbilder är utgångspunkter för polisens arbete för jämställdhetsintegrering.

För att på bästa möjliga sätt genomföra polisens uppdrag och samtidigt utveckla verksamheten behövs en mångfald av kompetenser och erfarenheter bland chefer och medarbetare, bl.a. vad gäller språk och kulturer. Ett arbete pågår genom projektet Världen integrerad i svensk polis (Visp) för att öka andelen anställda med utomnordisk bakgrund inom myndigheten.¹² För att öka mångfalden inom polisen har även ett pilotprojekt (Preparand) genomförts. Genom projektet erbjuds personer med utländsk bakgrund särskild utbildning, bl.a. om offentlig förvaltning och statstjänstemannarollen, inför antagningen till polisutbildningen. Ett systematiskt arbete bedrivs också för att öka andelen kvinnor i ledningskompetens.

5.4 Utvecklingsarbete kräver omställning och kompetensväxling

Under perioden 2018-2020 planeras utvecklingsinsatser som förutsätter utveckling och omställning av kompetens. För att polisens inriktning, med en förstärkning av det lokala polisarbetet och ett ökat medborgarfokus, ska få genomslag behövs kompetensutveckling bl.a. vad gäller samverkan med lokala aktörer, arbete utifrån lokala lägesbilder och medborgardialoger. Mot denna bakgrund planeras utvecklingsinsatser under perioden för att säkerställa att rätt kompetens finns på rätt plats. Bemanning ska ske utifrån verksamhetens behov och i huvudsak med befintlig personal.

5.5 Arbetsmiljö

En god och säker arbetsmiljö skapar förutsättningar för arbetstillfredsställelse, engagemang och ett långsiktigt hållbart arbetsliv. Polismyndighetens arbetsmiljöstrategi för 2017-2021 har en hälsofrämjande inriktning och utgör grunden för myndighetens arbetsmiljöarbete under perioden. Arbetsmiljöstrategin består av sex prioriterade områden: ledarskap och organisatorisk arbetsmiljö, medarbetarskap, fysisk arbetsmiljö, social arbetsmiljö, arbetsbelastning samt hot och våld. Arbetsmiljöarbetet bidrar till utvecklingen för en attraktiv arbetsplats med goda verksamhetsresultat. Andra viktiga delar i arbetsmiljöarbetet är att antalet anställda vid polisen dels är tillräckligt många för att genomföra uppdraget, dels att arbetsvillkoren i övrigt bidrar till en god arbetsmiljö.

6 Ekonomi

6.1 Ekonomi

Vid inledningen av 2017 disponerar polisen, utöver tilldelat anslag, ett anslagssparande motsvarande drygt 364 miljoner kronor på anslaget 04 01 001 AD01 Polismyndigheten. Detta ger tillsammans med användande av anslagskrediten förutsättningar för att under året finansiera satsningen på utökningen av antalet civilanställda och poliser som påbörjats under 2016. För att kunna finansiera utökningen enligt plan fr.o.m. 2018 krävs att polisen

¹¹ Plan för jämställdhetsintegrering på Polismyndigheten 2016-2018, dnr A440.387/2016

¹² Världen integrerad i svensk polis (Visp), dnr A.455.453/2015

genomför kostnadssänkningar i befintlig verksamhet och därutöver behövs även ett resurstillskott i form av utökad anslagstilldelning. Effektiviseringar i nuvarande verksamhet bedöms kunna ge kostnadssänkningar som uppgår till ca 130 miljoner kronor 2018, 210 miljoner kronor 2019 samt 220 miljoner kronor 2020.

6.2 Osäkerhetsfaktorer

Ekonomi påverkas av flera faktorer som i nuläget är svåra att bedöma, inte minst utvecklingen i omvärlden, vilket innebär ett visst mått av osäkerhet i kostnadsberäkningarna. Polismyndighetens organisation och verksamhet är i vissa delar fortfarande under uppbyggnad och det finns därför osäkerheter kring t.ex. kostnader för IT-utveckling, ledningscentraler etc. Satsningen på att utveckla PKC-verksamheten är ett område som kan medföra högre kostnader än vad som i inledningsskedet beräknats.

En faktor som polisen inte kan påverka är att till synes marginella justeringar i anslagsberäkningen kan, om de är nivåpåverkande, ge beloppsmässigt stora negativa effekter över tid.

Metoden för pris- och löneomräkning skapar en osäkerhet avseende de faktiska ekonomiska förutsättningarna under perioden.

6.3 Investeringar i anläggningstillgångar¹³

Polismyndighetens planerade verksamhetsinvesteringar uppgår totalt till 2,6 miljarder under perioden 2018-2020. Verksamhetsinvesteringarna under perioden framgår av tabellerna i bilaga 4. De investeringar som planeras är i huvudsak för verksamheten nödvändiga ersättningsinvesteringar av fordon, skyddsutrustning, vapen och it. Därutöver kommer det även att krävas investeringar för att kunna genomföra effektiviseringar inom verksamheten som ska leda till varaktigt sänkta kostnader.

Under perioden planeras även för investeringar i form av lokalanpassningar så att dessa bättre ska svara upp mot verksamhetens behov. Polismyndigheten har i större utsträckning genomfört egna investeringar genom förbättringsåtgärder på annans fastighet i stället för att låta hyresvärden stå för investeringen med hyreshöjning som följd. Egna investeringar ger totalt sett en lägre kostnad för myndigheten. Exempel på lokalinvesteringar som planeras under perioden är anpassningar kopplat till etableringen av myndighetens regionledningscentraler. Likaså planeras verksamhetsanpassningar i samband med nya lokaler i Rinkeby.

Investeringar planeras även att genomföras i form av anpassningar och modernisering av myndighetens it-system.

6.4 Avgifter och övriga intäkter

I bilaga 1 redovisas de avgifter och andra ersättningar som utgår från den struktur som regeringen angett i regleringsbrevet för 2017. De prognostiserade siffrorna avseende 2017 är desamma som framgår av regleringsbrevet.

6.5 Övriga villkor

Låneram: Myndighetens låneram föreslås uppgå till 3 100 miljoner kronor för 2018, 3 100 miljoner kronor för 2019 och 3 100 miljoner kronor för 2020.

Anslagskredit: Anslagskrediten för respektive år under perioden 2018-2020 föreslås uppgå till 3 procent.

Räntekontokredit: Krediten på räntekontot för respektive år under perioden 2018-2020 föreslås uppgå till den nivå som normalt gäller för statliga myndigheter, i dag ca 10 procent.

6.6 Underskott i avgiftsfinansierad verksamhet

Polisen har två kategorier av avgiftsfinansierad verksamhet, sådan där avgiftsintäkterna får disponeras och sådan där avgiftsintäkterna inte disponeras.

För den verksamhet där polisen disponerar intäkterna redovisas ett underskott om 191 miljoner kronor för 2016. Det ackumulerade resultatet visar ett underskott om 375 miljoner kronor.

¹³ Uppgifter beträffande lån i Riksgäldskontoret

Årsresultatet för de intäkter som Polisen inte disponerar visar ett underskott om 121 miljoner kronor och det ackumulerade resultatet visar på ett underskott om 2 081 miljoner kronor.

Om det ackumulerade underskottet i en avgiftsbelagd verksamhet inte täcks av ett balanserat överskott från tidigare räkenskapsår ska myndigheten, enligt § 25a avgiftsförordningen (1992:191), lämna ett förslag till regeringen om hur underskottet ska täckas senast då myndigheten upprättat årsredovisningen.

Uppföljning av avgiftsfinansierad verksamhet 2016

Förutsättningarna för att följa upp den avgiftsfinansierade verksamheten har ändrats efter polisens omorganisation 2015. Ekonomimodellen möjliggör fortfarande inte identifiering av intäkter och kostnader inom den avgiftsfinansierade verksamheten, varför uppgifterna samlas in på annat sätt, den uppföljningsmodell som används är dock densamma som innan omorganisationen.

Efter 2015 har tidredovisningen inte fungerat tillfredsställande för den avgiftsfinansierade verksamheten. Av den anledningen har antalet timmar för 2016 tagits fram genom att verksamheten lämnat uppgifter om bl.a. årsarbetskrafter och antal ärenden. För passverksamheten har Polismyndigheten använt fastställda schabloner för tid per ärende utifrån uppgifter från verksamhetsansvariga.

Avgiftsintäkter som disponeras

Polisen bedriver stämmningsmannadelgivning i huvudsak på uppdrag av statliga myndigheter, främst Skatteverket, Kronofogdemyndigheten och Domstolsverket. Verksamheten har under flera år gått med underskott. Det ackumulerade underskottet fr.o.m. 2007 t.o.m. 2016 uppgår till 496 miljoner kronor, varav 50 miljoner avser 2016. Intäkterna uppgår till 31 miljoner kronor för 2016. För polisens del har delgivningslagen från 2010 inneburit ett minskat antal ärenden, men ärendestocken har förändrats från att ha bestått av både enklare och mer komplexa ärenden till att till större del bestå av komplexa ärenden. Dessa kräver längre handläggningstid och är därmed mer kostsamma.

Verksamheterna att utfärda pass och nationella ID-kort har under flera år gått med överskott. Under 2016 redovisas dock ett underskott om 127 miljoner, vilket innebär att det ackumulerade överskottet fr.o.m. 2007 t.o.m. 2016 reduceras och uppgår till 192 miljoner kronor.

Polismyndigheten har kartlagt en genomsnittlig tidsåtgång för pass, provisoriska pass och id-kort. Kartläggningen visar att handläggningstiden ökat jämfört med föregående år, vilket förklarar kostnadsökningen. Orsaken till att handläggningstiden ökat jämfört med föregående år bedöms bl.a. vara att en ny passlag med en mer restriktiv hållning vid handläggning av passärenden trädde i kraft den 15 april 2016.

Avgiftsintäkter som inte disponeras

I enlighet med §25b avgiftsförordningen ska Polismyndigheten föreslå hur ackumulerat över-/underskott ska disponeras för bruttoredovisade avgifter¹⁴. För de avgifter som inte disponeras står tillståndsgivning för 99 procent av intäkterna. Polisen hanterar ett trettiotal olika typer av tillstånd där det ekonomiska målet med verksamheten skiljer sig åt. För viss tillståndsverksamhet är målsättningen inte att avgiften ska ge full kostnadstäckning. Tillståndsverksamheten går sammantaget med underskott. Det ackumulerade underskottet fr.o.m. 2007 t.o.m. 2016 uppgår till 2 081 miljoner kronor, varav 121 miljoner avser 2016.

Förutom att de ekonomiska målen ser olika ut för olika typer av tillståndsverksamhet påverkas storleken på underskottet också av metoden för kostnadsredovisning. Det är troligt att en oklar gränsdragning av vilka kostnader som ska höra till den avgiftsbelagda verksamheten respektive polisens anslagsfinansierade verksamhet för vissa typer av tillstånd bidragit till underskottets storlek.

Polismyndighetens förslag

Underskottet för den avgiftsbelagda verksamheten föreslås föras över till innevarande år. Inom Polismyndigheten pågår ett långsiktigt arbete med att komma till rätta med de brister som bl.a. Riksrevisionen identifierat gällande den avgiftsfinansierade verksamheten. Som ett första steg har Polismyndigheten genomfört en förstudie kring avgiftsfinansierad verksamhet. Förstudien har resulterat i att ett flertal förslag till åtgärder för Polismyndighetens fortsatta arbete gällande avgifter. Nya rutiner för tidredovisning har arbetats fram, och en ny uppföljnings- och kalkylmodell för beräkning av kostnader för avgiftsfinansierad verksamhet kommer att tas fram.

¹⁴ Dvs. avgifter som inte disponeras.

Genom att öka kvaliteten i tidredovisningen samt att ta fram en modell för uppföljning är det möjligt att få en kvalitativ kostnadsredovisning för den avgiftsfinansierade verksamheten.

Polismyndigheten avser att gå vidare i arbetet med att förbättring av kvaliteten i redovisning och uppföljning av kostnader för den avgiftsfinansierade verksamheten utifrån rekommendationerna i förstudien.

7 Tillkommande behov för polisen

I budgetunderlaget 2017-2019 framförde Polismyndigheten ett behov av att verksamheten tillfördes ökade resurser under planeringsperioden. Det ökade resursbehovet hade sin grund i det höga antalet asylsökanden under hösten 2015, och som förväntades ställa stora krav på polisens verksamhet under hela planeringsperioden, samt mot bakgrund av det förhöjda terrorhotet.

Med utgångspunkt i det resursbehov som rådde, vidtog Polismyndigheten åtgärder under 2016 för att möta de ökade krav som ställdes på verksamheten. Beslut fattades om att öka intagningen till polisutbildningen för att kunna öka antalet poliser med 1 500 fram till och med 2020. Under 2016 ökade även antalet civila medarbetare med drygt 1 000, för att bl.a. förstärka utredningsverksamheten. Resursförstärkningen finansieras under 2017 med hjälp av anslagssparande från 2016 samt genom nyttjande av anslagskrediten. Utökningen av antalet poliser kommer att medföra ökade kostnader främst under 2018-2020, när poliserna utexamineras från polishögskolan och anställs som polisaspiranter.

Utvecklingen av antalet asylsökanden blev lägre än vad som prognosticerades i samband med budgetunderlaget för 2017-2019. Kraven på polisen har trots det inte blivit lägre eftersom belastningen inom andra verksamhetsområden har ökat, t.ex. på grund av den situation som råder i de utsatta och särskilt prioriterade områdena i landet och ökningen av det dödliga våldet. Därutöver ställs ökade krav när det gäller bekämpning av terrorism och it-relaterade brott. Därför behöver den satsning som redan är påbörjad när det gäller ökningen av antalet poliser och civilanställda ges möjlighet att fortsätta.

7.1 Kraven på polisen förutsätter ökade resurser och förmåga

Befolkningen i Sverige ökar, och i början av 2017 passerade antalet invånare 10 miljoner. År 2024 förväntas Sveriges befolkning överstiga 11 miljoner invånare. Under planeringsperioden beräknas även antalet personer i mest brottsaktiv och brottsutsatt ålder öka, vilket ställer högre krav på polisens brottsförebyggande och utredande verksamhet.

Parallellt med befolkningsökningen har en förändring skett avseende brottslighetens struktur. Den ökade allvarliga och organiserade brottsligheten innebär en samhällsutveckling som har omfattande påverkan på grundläggande värden i samhället, så som demokrati, trygghet och säkerhet. Brottsligheten har på senare år i allt större utsträckning blivit synlig, bl.a. genom en ökning av det grova och dödliga våldet som förekommer i ett ökat antal områden i landet. Utöver de områden som i dag är särskilt drabbade av grov brottslighet finns flera områden som bedöms vara utsatta och där situationen riskerar att förvärras ytterligare. Utvecklingen av den grova våldsbrottsligheten i hela landet innebär en stor ansträngning på polisens verksamhet. Polisen måste lägga omfattande resurser på utredningar av grov brottslighet, vilket innebär att den resurs som finns tillgänglig för andra typer av utredningar blir mindre. Det arbete som polisen genomfört för att stärka resurserna och förmågan i den lokala polisverksamheten vid lokalpolisområdena behöver mot denna bakgrund fortsätta för att vända brottsutvecklingen och öka tryggheten i lokalsamhället.

Den nationella säkerhetsstrategin och strategin mot terrorism ställer ökade krav på polisen i det förebyggande arbetet och om ett attentat inträffar. Här behövs ytterligare resurser för att stärka polisens förmåga i dessa delar. Den ökning som skett och sker av it-brottsligheten innebär att Polismyndigheten måste utveckla och förstärka den brottsbekämpande verksamhetens förutsättningar avseende resurser, kompetens och teknik.

Mot denna bakgrund ser Polismyndigheten sammantaget ett ökat resursbehov och behov av stärkt förmåga fram till och med 2020, men även på längre sikt.

För perioden 2018-2020 bedömer Polismyndigheten fortsatt att 1 500 poliser behöver tillföras verksamheten i förhållande till utgången av 2015. Polisen ska vara lokalt förankrad, synlig och tillgänglig i hela landet för det

brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet, och med förmåga att utreda mängdbrott samt förebygga och bekämpa terrorbrott. Av de tillkommande poliserna bedöms ca 1 300 poliser behöva tillföras lokalpolisområdena, varav övervägande del till de utsatta och särskilt utsatta områdena. Kompetens behöver även tillföras för att stärka förmågan att bl.a. utreda grova våldsbrott och it-brott samt öka krisberedskapsförmågan. Resurser behöver också tillföras bl.a. nationella insatsstyrkan, det nationella bombskyddet och finanspolisen för att öka förmågan att bekämpa terror.

Det ökade antalet övriga anställda har hittills förstärkt den lokala utredningsverksamheten. Dessa medarbetare behövs fortsatt, bl.a. för att frigöra polisiär kompetens och stärka angelägna delar av verksamheten.

Trygghet i lokalsamhället

Medborgarna ska känna sig trygga där de bor och vistas. Trygghet i lokalsamhället förutsätter en tillgänglig polis som förebygger, ingriper mot och utreder brott samt hindrar ordningsstörningar. En tillgänglig lokal polis bidrar även till att skapa och bibehålla förtroende för polisen, vilket är en nödvändig förutsättning för att klara uppdraget. Det långsiktiga arbetet för att komma närmare medborgarna, stärka närvaron i lokalsamhället och öka tillgängligheten till polisen måste mot denna bakgrund fortsätta under perioden 2018-2020. Lokalpolisområdena har en avgörande roll i att förbättra polisens lokala förutsättningar. Polisen utvecklar samtidigt det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet, bl.a. genom fler områdespoliser, medborgardialoger, medborgarlöften och lokal samverkan.

Mot bakgrund av de ökade krav som samhällsutvecklingen, befolkningsökningen och den förändrade brottsstrukturen ställer på polisens brottsbekämpande och trygghetsskapande verksamhet är det än mer angeläget att ytterligare resurser flyttas närmare medborgarna, framför allt i de områden som bedöms särskilt prioriterade och utsatta för grov brottslighet. Fler poliser behöver därför placeras vid lokalpolisområdena.

Den problematik som råder i de områden som bedömts som särskilt prioriterade och utsatta riskerar att öka ytterligare. Den redan allvarliga situation som råder i dessa områden behöver vändas. Av stor betydelse för att vända utvecklingen är trygghetsskapande insatser, bl.a. genom en ökad polisiär närvaro. Resurserna i dessa områden behöver dels öka för att polisen ska ha förutsättningar att genomföra sitt grunduppdrag, dels för att stärka förmågan att bekämpa och hantera den allvarliga och organiserade brottsligheten. Under perioden 2018-2020 behöver myndigheten tillföra ytterligare resurser till de särskilt prioriterade och utsatta områdena, såväl till den brottsförebyggande som till den brottsutredande verksamheten. För att upprätthålla en kontinuerlig samverkan i dessa områden för att bryta den negativa utvecklingen krävs tillräckliga resurser och tillgång till specialistkompetens. Även utbildningsinsatser som syftar till ökad förståelse för bakomliggande problem, metodik för samverkan och orsaksanalyser behöver genomföras.

En ökad polisiär resurs närmare medborgarna förbättrar även möjligheten att identifiera personer som bedöms vara i riskzonen för radikaliserings till våldsbejakande extremism. En förstärkning av den lokala polisverksamheten behövs för att förstärka polisens brottsförebyggande arbete mot våldsbejakande radikaliserings.

Förmåga att bekämpa terrorism och stärkt krisberedskapsförmåga

Under perioden 2018-2020 kommer myndigheten fortsätta arbetet med att införa regeringens strategi mot terrorism. För att avbryta ett terrorattentat behöver polisen ha förmåga till ett skyndsamt ingripande med ändamålsenliga och kvalificerade resurser med relevant utrustning och beväpning. Polismyndigheten ser ett behov av att förstärka nationella insatsstyrkan bl.a. för att göra det möjligt att genomföra insatser på flera platser samtidigt. Den regionala insatsverksamheten behöver förstärkas för att förbättra förutsättningar för omedelbara insatser i hela landet. En förutsättning för att avbryta terrorattentat är kunskap och mental förberedelse, vilket kräver utbildning och övning. Polismyndigheten har identifierat behov av att inrätta tre utbildningsanläggningar i landet. Behov finns också att förstärka den nationella bombskyddsverksamheten. Under perioden behöver Polismyndigheten även säkerställa förmågan att utreda terrorattentat, bl.a. vad gäller brottsutredare, kriminaltekniker och operativa analytiker.

Polismyndigheten behöver stärka sitt arbete med krisberedskap för att minska risken för brottsliga angrepp, olyckor och kriser mot bakgrund av det säkerhetspolitiska omvärldsläget. Planeringen för ett civilt försvar, i syfte att göra det möjligt för samhället att hantera situationer då beredskapen höjs, har återupptagits på uppdrag av regeringen.

It-relaterade brott och it-brott

Polisen står inför stora utmaningar att hantera den ökade it-brottsligheten. Polisen behöver beakta it-relevansen i

alla delar av den brottsbekämpande verksamheten, och ökade krav ställs på polisens förmåga att förebygga brott, vidta utredningsåtgärder, spåra och identifiera misstänkta och säkra bevis i digital miljö. Insamlingen av digitala bevis ställer även krav på utveckling av såväl teknik som regelverk. Den ökade förekomsten av it-relaterade brott innebär vidare ett behov av att säkerställa tillgången till system och teknisk utrustning som krävs i utredningsarbetet. För att öka Polismyndighetens förmåga att hantera de krav som utvecklingen av den it-relaterade brottsligheten och it-brott ställer på polisen behöver verksamhetens resurser förstärkas. En fortsatt resursförstärkning behövs bl.a. till polisens nationella it-brottscentrum.

7.2 Fortsatt resursbehov

Den påbörjade satsningen med fler civilt anställda och fler poliser behöver ges förutsättningar att fortsätta för att polisen ska kunna leva upp till kraven om trygghet och förtroende i lokalsamhället, samtidigt som förmågan att förebygga och bekämpa terrorism behöver öka. Den anslagstilldelning som beslutades och aviserades i budgetpropositionen för 2017 är inte tillräcklig för att möta de behov av ökad förmåga som nu finns under planeringsperioden och på längre sikt.

Polismyndigheten kommer att anpassa verksamheten och kostnadsnivån till de anslagsramar som regering och riksdag lägger fast. En oförändrad anslagstilldelning kommer att föranleda en revidering av myndighetens ambitioner, i första hand avseende de lägst prioriterade områdena i polisens verksamhet. Med detta och det resursbehov som Polismyndigheten fortsatt har som utgångspunkt kommer en oförändrad anslagstilldelning även innebära att myndigheten dels behöver sänka takten i det arbete som genomförts och pågår, dels att de åtgärder som identifierats som nödvändiga för polisen utifrån de krav som ställs på utveckling av olika delar i samhället och omvärldsförhållanden behöver minska.

Personalmässig påverkan

En oförändrad anslagstilldelning till polisen innebär bl.a. att antalet anställda, utöver beräknade effektiviseringar, måste återgå till tidigare nivåer. Detta innebär en minskning med drygt 1 000 anställda, som behöver påbörjas redan under 2017.

Att anställa civil personal möjliggör att polisiära resurser kan frigöras till andra prioriterade verksamheter. Samtidigt bidrar civil personal till en ökad kompetens och mångfald inom polisens verksamhet. Om inte ytterligare anslagsmedel tillförs polisen behöver myndigheten avbryta den satsning som påbörjats och pågår avseende civil kompetens, vilket innebär att poliser i liknande omfattning som innan satsningen påbörjades behöver arbeta i verksamheter som inte kräver polisiär kompetens.

Därutöver ser Polismyndigheten att takten i det arbete som genomförts och pågår med anledning av de krav som ställs på polisen även behöver minska inom ett antal prioriterade delar av verksamheten.

Brottsförebyggande verksamhet

Förutsättningarna för polisen att leva upp till de krav och förväntningar som finns på det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet minskar, bl.a. i de särskilt prioriterade områdena.

Det arbete som genomförts under de senaste åren i syfte att frigöra resurser, för att i huvudsak öka antalet poliser i yttre tjänst vid lokalpolisområdena, behöver kunna fortsätta. Det behov som polisen ser av att stärka det brottsförebyggande arbetet för att på sikt bidra till ett tryggare samhälle är kopplat till tillgängliga resurser. Det brottsförebyggande arbetet, genom synlighet och närvaro i lokalsamhället, förutsätter bl.a. att verksamheten har resursmässiga förutsättningar. Om de resurser som finns tillgängliga vid lokalpolisområdena är otillräckliga, bl.a. i förhållande till omfattningen av kraven på händelsestyrd verksamhet, kommer det brottsförebyggande arbetet inte kunna genomföras i den utsträckning som avsetts och bedömts behövas. Därtill försämras polisens förmåga att vara aktiv i den egeninitierade verksamheten, bl.a. avseende trafik- och narkotikaarbetet.

Utredningsverksamhet

Inom utredningsverksamheten kommer mängdbrottsutredningar behöva prioriteras ned till förmån för utredningar som är kopplade till den grova brottsligheten.

Polisen har vidtagit åtgärder som syftar till att förbättra utredningsverksamhetens kvalitet och resultat. En del i detta har varit att resurssäkra bemanningen i utredningsprocessen. Polisen utredningsverksamhet är i dag tungt belastad av utredningar som avser ärenden kopplade till den grova brottsligheten, bl.a. det i förhållande till tidi-

gare är höga antalet skjutningar i landet. Ur ett rättssäkerhets- och medborgarperspektiv behöver polisens utredningsverksamhet dimensioneras på ett sätt som säkerställer att utredningar av mängdbrott kan påbörjas och genomföras skyndsamt och i rätt omfattning. Detta är inte minst viktigt ur ett långsiktigt brottsbekämpande perspektiv, och för att bibehålla eller stärka medborgarnas förtroende för polisen. Polisen ges som en konsekvens av en oförändrad anslagstilldelning otillräckliga förutsättningar att säkra resurserna för utredning av mängdbrott. Takten för det arbete som polisen genomför för att förbättra utredningsverksamheten och verksamhetsresultaten kommer att behöva sänkas, bl.a. avseende utveckling av tekniskt stöd och it-system.

Terrorbekämpning

Polisens arbete för att öka förmågan att bekämpa terrorism kommer inte kunna genomföras i den omfattning som myndigheten bedömer krävs.

Utän ytterligare anslagsmedel ges polisen inte i tillräcklig omfattning förutsättningar för att genomföra de åtgärder som polisen bedömer vara nödvändiga, och är en del i genomförandet av strategin mot terrorism. För att avbryta ett pågående attentat behövs tillgänglighet till poliser i yttre tjänst med rätt kompetens och förmåga. Polisen behöver därutöver stärka resursen för det särskilda nationella insatskonceptet och den nationella insatsstyrkan. En förstärkning av polisens insatsförmåga behövs för att nå den förmåga som andra jämförbara europeiska länder har. Behovet av att stärka förmågan att förebygga, förhindra och försvåra samt avbryta och hantera ett inträffat terroristattentat förutsätter att polisens tilldelade anslag ökar, om inte förstärkningar av annan prioriterad verksamhet ska påverkas negativt.

Teknikutveckling

Takten för utvecklingen av ändamålsenlig teknik för polisens verksamhet, förmåga och effektivitet behöver sänkas.

För att utveckla polisens förmåga och effektivitet i brottsbekämpningen, i enlighet med de krav som brottsligheten ställer på polisen bedöms det vara nödvändigt med satsningar på teknikutveckling. En oförändrad tilldelning av anslag till polisen, medför att förutsättningarna för utveckling av teknik försämras, bl.a. för en ökad mobilitet i den yttre verksamheten och en effektivare utredningsprocess. Därtill försämras förutsättningarna för att utveckla teknik som förenklar medborgarnas möjlighet att komma i kontakt med polisen, bl.a. avseende digitalisering och e-tjänster. Därutöver försämras möjligheterna för utveckling av it-stöd för att göra polisens arbete och processer effektivare, bl. a. avseende resursplanering. Bristen på tillräcklig utveckling av den teknik som polisen behöver ha tillgång till påverkar den brottsbekämpande förmågan negativt, framför allt på lång sikt. Utvecklingen och införandet av moderna it-stöd möjliggör även en mer kostnadseffektiv verksamhet på sikt, även om investeringar behövs initialt.

7.3 Kostnader för att förstärka resursen

Behovet av utökning av resurser för att bl.a. öka tryggheten i lokalsamhället, förbättra förmågan att utreda it-brott samt öka förmågan att bekämpa terrorism beräknas uppgå till åtminstone 1 500 poliser och 1 300 civilanställda under perioden. Kostnad för utökningen uppgår till 1 300 miljoner kronor 2018, 1 400 miljoner kronor 2019 samt 1 600 miljoner kronor 2020. Detta är en första del i en långsiktig utökning av Polismyndigheten där minst 1 500 poliser och 700 civilanställda ytterligare behöver tillföras från 2021 till 2024. Under planeringsperioden behöver polisen därför förbereda för en fortsatt ökning av antalet poliser och civila.

I kostnadsberäkningen ingår kostnader för löner, rekrytering, utbildning, utrustning, fordon, lokaler, it, tolkar och övertid etc. Jämfört med föregående budgetunderlag har tillkommande kostnader för utrustning och lokaler m.m. kopplat till terror preciserats. Lönekostnader för civilanställda har uppstått redan under 2016 medan poliser måste utbildas innan de påbörjar sin tjänstgöring inom polisen. Lönekostnader för poliser uppstår därför först fr.o.m. 2018. Full kostnad för utökningen av poliser belastar därefter anslaget 2021 som är det första året samtliga nya poliser är anställda under ett helt år. I samband med att poliser anställs uppstår andra kringkostnader som t.ex. uniformer, vapen, fordon, och annan utrustning. Kostnader för utbildning utgår dock löpande till lärosätena. Den resursökning till polisen som nu bedöms vara nödvändig kommer också att kräva en utökning av lokaler för det ökade antalet anställda.

7.4 Finansiering av ökade resursbehov

Med utgångspunkt i myndighetens ekonomiska prognos för perioden där hänsyn tagits till kostnadssänkningar beräknas att polisen kan finansiera de initiala merkostnaderna för att utöka personalresursen inkl. tillkommande merkostnader under 2017 med tillgängliga medel. Detta görs med hjälp av anslagssparande från 2016 tillsam-

mans med anslagskredit. Från 2018 krävs utöver kostnadssänkningar också resurstillskott i form av utökad anslagstilldelning för att polisen ska kunna möta de utmaningar som är kopplade till den ovan beskrivna situationen utan att viktiga verksamheter påverkas negativt, bl.a. det brottsförebyggande arbetet, utredning av mängdbrott, synligheten i lokalsamhället och den egeninitierade verksamheten.

År 2016 fick Polismyndigheten engångsvis ett ekonomiskt tillskott för utökad gränskontroll. Under 2017 bedriver myndigheten fortsatt en utökad gränskontrollverksamhet, men har inte fått motsvarande tillskott av anslagsmedel. Det bidrar till behovet av att utnyttja anslagskrediten under 2017. Om den utökade gränskontrollen fortsätter under planeringsperioden innebär det fortsatt höga kostnader för polisen.

Behovet av en utökad anslagstilldelning jämfört med nu känd tilldelning bedöms under planeringsperioden 2018-2020 sammantaget uppgå till drygt 3,9 miljarder kronor. I beloppet ingår också täckning för den anslagskredit som utnyttjas under 2017.

För att finansiera en del av det utökade resursbehovet kommer myndigheten att genomföra effektiviseringsåtgärder. Kostnaderna i verksamheten ska sänkas bl.a. genom verksamhetsanpassad arbetstidsförläggning, nytt e-handelssystem och förbättrade processer samt digitalisering. De sänkta kostnader som beräknas har beaktats i äskat belopp. Effektiviseringsåtgärderna kräver i många fall investeringar (t.ex. för digitaliseringen) för att ge önskvärda kostnadsminskningar. I dagsläget är bedömningen att effektiviseringsarbetet ger begränsade besparingar under 2017, men att de successivt blir större över tid. Effektiviseringar bedöms kunna ge kostnadsminskningar som uppgår till 130 miljoner kronor 2018, 210 miljoner kronor 2019 samt 220 miljoner kronor 2020, totalt 560 miljoner kronor under perioden.

Sedan tidigare genomförs en effektivisering inom de nationella avdelningarna för att frigöra resurser till polisregionerna för att möjliggöra satsningar inom kärnverksamheten. De nationella avdelningarna har därför ett årligt effektiviseringskrav på fem procent under perioden 2016-2018 vilket innebär en omfördelning till polisregionerna på totalt 360 miljoner kronor.

Den metod för pris- och löneomräkning som används inom staten för att justera myndigheternas anslag motsvarar inte de ökade kostnader myndigheterna har. Under perioden 2015-2017 bedöms underkompensationen för Polismyndigheten motsvara drygt 600 miljoner kronor. Systemet med pris- och löneomräkning förutsätter att effektiviseringar löpande genomförs. För Polismyndighetens del är det inte lämpligt att effektiviseringar genomförs genom att minska antalet poliser som utgör den största kostnadsposten. Inte heller är det önskvärt att minska antalet anställda med annan kompetens än polisiär. Polismyndigheten bedömer att annan kompetens än den polisiära är ett nödvändiga för att utveckla och förbättra verksamhetens resultat och kvalitet. Antalet anställda med annan kompetens än polisiär behöver öka kommande år dels för att kvaliteten i verksamheten ska kunna utvecklas långsiktigt, dels för att den polisiära kompetensen ska kunna användas så effektivt som möjligt.

Sammanfattning av äskande

(mnkr)	2018	2019	2020
Tilldelat anslag	22 496	23 325	24 056
Underskott 2017	509		
Ytterligare 1 500 poliser	250	450	650
Ytterligare 1 300 övriga polisanställda	825	850	850
Bekämpning av terror	200	100	100
Egen besparing	-130	-210	-220
Finansieras inom befintlig ram		-115	-136
Behov av finansiering	24 150	24 400	25 300

Underskottet för 2017 är beräknat utifrån att antalet övriga anställda vid polisen ökar med 300 fler, från 1 000 till 1 300, under 2017 än vad som redovisats i den i den anslagsprognos som lämnades till regeringen i februari 2017.

Den tid det tar att utbilda ytterligare poliser (2,5 år) innebär att de kan anställas först i slutet av planeringsperioden. Utbildningen slutförs också sent på året vilket får till följd att kostnaden inte uppkommer till fullo förrän efter planeringsperioden.

Kostnaderna för ökat antal anställda inkluderar schablonberäknade kostnader för lokalkostnader, utrustning och utbildning m.m.

Regeringen aviserade i BP 2017 höjningar av anslagstilldelningen för att finansiera Polismyndighetens utökade resursbehov. Därefter har pris- och löneuppräknings av anslaget justerats ned vilket i praktiken minskat en del av tillskottet. Utöver detta har polisen endast fått begränsad kompensation för löneökningar. Sammantaget gör detta att polisens behov av utökade resurser inte kan finansieras inom tidigare aviserade ramar.

Finansiering av internationell verksamhet

Nuvarande nivå avseende antalet anställda vid polisen som är utsända i internationella fredsinsatser medges inte av finansieringen för deltagandet 2017. Antalet utsända anställda vid polisen behöver därför minska under året. För att återuppta en utveckling mot den av regeringen uttalade ambitionen att ställa en procent av polisen till förfogande för fredsoperationer, behöver resurser tillföras verksamheten i en förutsägbar takt för att möjliggöra för myndigheten att genomföra uppdraget. Behovet av en utökad anslagstilldelning jämfört med nu känd tilldelning bedöms under planeringsperioden 2018-2020 sammantaget uppgå till 92 miljoner kronor.

Bilagor

Lånebehov i Riksgäldskontoret

Bilaga 1

(belopp i miljoner kronor)

Redovisat lånebehov för investeringar t.o.m. år 2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat	Beräknat
IB lån i Riksgäldskontoret	2 294,1	2 534,9	3 099,9	3 099,9	3 099,9	3 099,9
Beräknad nyupplåning	995,0	1 365,0	850,0	850,0	850,0	850,0
Beräknad amortering	-754,2	-800,0	-850,0	-850,0	-850,0	-850,0
UB lån i Riksgäldskontoret	2 534,9	3 099,9	3 099,9	3 099,9	3 099,9	3 099,9
Beslutad/föreslagen låneram	3 100,0	3 100,0	3 100,0	3 100,0	3 100,0	3 100,0
Beräknad ränteutgift	-14,5	-8,5	18,6	46,5	102,3	102,3
Ränteantaganden för upplåning, %	-0,6	-0,3	0,6	1,5	3,3	3,3
Finansiering av räntor och avskrivningar						
Utgiftsområde 4, anslag A1	739,7	791,5	868,6	896,5	952,3	952,3

Avgifter och andra ersättningar

(belopp i miljoner kronor)

Avgifter

Verksamhet där avgiftsintäkterna disponeras

	Ack. utfall t.o.m 2015	Utfall under 2016	Avgiftsintäkter Beräknat 2017	Kostnader Beräknat 2017	Utfall Beräknat 2017	Ack.utfall t.o.m Beräknat 2017	Utfall under 2018 (Beräknat)	Ack.utfall t.o.m 2018 (Beräknat)	Utfall under 2019 (Beräknat)	Ack.utfall t.o.m 2019 (Beräknat)	Utfall under 2020 (Beräknat)	Ack.utfall t.o.m 2020 (Beräknat)
Offentligrättslig verksamhet												
Stämmingsmannadelegering	-446,0	-49,9	30,0	90,0	-60,0	-555,9	-61,2	-617,1	-62,4	-679,5	-63,7	-743,2
Passhantering	214,9	-119,2	579,0	568,0	11,0	106,7	11,2	117,9	11,4	129,4	11,7	141,0
Nationellt ID kort	104,3	-7,8	101,0	84,0	17,0	113,5	17,3	130,8	17,7	148,5	18,0	166,6
Summa	-126,8	-176,9	710,0	742,0	-32,0	-335,7	-32,6	-368,3	-33,3	-401,6	-34,0	-435,6
Uppdragsverksamhet												
Forensisk undersökning	-2,8	0,4	7,0	6,2	0,8	-1,6	0,8	-0,8	0,8	0,0	0,8	0,9
Tjänsteexport	0,0	0,0	21,0	21,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utbildning av ordningsvakter	-52,5	-14,9	7,0	9,0	-2,0	-69,4	-2,0	-71,4	-2,1	-73,5	-2,1	-75,6
Kontroll av väktarhundar	-1,5	0,1	0,3	0,6	-0,3	-1,7	-0,3	-2,0	-0,3	-2,3	-0,3	-2,6
Summa	-56,8	-14,4	35,3	36,8	-1,5	-72,7	-1,5	-74,2	-1,6	-75,8	-1,6	-77,4
Summa intäkter som disponeras	-183,6	-191,3	745,3	778,8	-33,5	-408,4	-34,2	-442,6	-34,9	-477,4	-35,6	-513,0

32

Verksamhet där avgiftsintäkterna inte disponeras

	Utfall 2016	Beräknat 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019	Beräknat 2020
Offentligrättslig verksamhet					
Tillståndsgivning	63,9	69,0	70,0	71,0	72,0
Riksbankens penningtransporter	1,0	1,6	1,7	1,7	1,7
Summa intäkter som ej disponeras	64,9	70,6	71,7	72,7	73,7

Övriga inkomster

	Utfall 2016	Beräknat 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019	Beräknat 2020
Övr inkomster som ej får disp.(1)	43,1	34,0	35,0	36,0	37,0
Bötesmedel	625,7	687,0	687,0	690,0	692,0
Övr inkomster som får disp.(2)	547,3	510,0	520,0	530,0	541,0
Summa	1 216,1	1 231,0	1 242,0	1 256,0	1 270,0

(1) Övriga inkomster som ej får disponeras består främst av intäkter avseende lamnanläggningar, bevakning enligt ordningslagen, försäljning av beslagtagna djur m.m. Beräknat belopp överstiger vad som angetts i regleringsbrev på grund av att utfallet 2016 överstiger den prognos beräkningen i regleringsbrevet utgår från.

(2) Övriga inkomster som får disponeras består av bidrag, räntintäkter, reavinsten på sålda inventarier och förärringsersättningar mm.

Bemyndiganden

(belopp i miljoner kronor)

Bilaga 3

miljoner kronor

Anslag/ap	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021-2022
	Utfall	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat	Beräknat
1:18 Från EU-budgeten finansierade insatser avs. EU:s inre säkerhet, ap. 1.							
Nya åtaganden	0	59	180	61			
Infriade åtaganden	0	17	68	77	68	50	20,5
Utestående	0	43	155	139	71	20,5	0
Tilldelad/föreslagen							
bemyndiganderam	0	43	155	139	71	20,5	0

Verksamhetsinvesteringar t.o.m år 2021

Bilaga 4

(belopp i miljoner kronor)

Tabell 1. Verksamhetsinvesteringar

(mnkr)	År 2016 Utfall	År 2017 Prognos	År 2018 Beräkn	År 2019 Beräkn	År 2020 Beräkn	År 2021 Beräkn
Immateriella investeringar						
Datasystem, rättigheter m.m.	209	175	175	175	175	175
Materiella investeringar						
Maskiner, inventarier och installationer m.m.	577	778	481	491	487	521
Byggnader, mark och annan fast egendom						
Övriga verksamhetsinvesteringar	116	412	194	184	188	154
Summa verksamhetsinvesteringar	902	1 365	850	850	850	850
Finansiering						
Lån i Riksgäldskontoret (2 kap. 1§ kapitalförsörjningsförordn.)	902	1 365	850	850	850	850
Bidrag (2 kap. 3§ kapitalförsörjningsförordningen)						
Finansiell leasing (2 kap. 5§ kapitalförsörjningsförordningen)						
Anslag (efter medgivande av regeringen)						
Summa finansiering	902	1 365	850	850	850	850

Tabell 2. Särskild information om verksamhetsinvesteringar

(mnkr)	Totalt					
	Ack. utfall	År 2017 Prognos	År 2018 Beräkn	År 2019 Beräkn	År 2020 Beräkn	År 2021- Beräkn
Verksamhetsinvesteringar per objekt						
Nybyggnation RLC Uppsala	42	1	41			
Nybyggnation polisstation Rinkeby	63	1	11	51		
Nybyggnation RC Kristianstad	35		2	2	12	20
Avveckling stordatormiljön + ersättning	81	50	31			
Modernisering av IT-lagring	120		30	30	30	30
Summa utgifter för investeringar	341	53	114	83	42	50
Finansiering						
Lån i Riksgäldskontoret (2 kap. 1§ kapitalförsörjningsförordn.)	341	53	114	83	42	50
Bidrag (2 kap. 3§ kapitalförsörjningsförordningen)						
Finansiell leasing (2 kap. 5§ kapitalförsörjningsförordningen)						
Anslag (efter medgivande av regeringen)						
Summa finansiering	341	53	114	83	42	50
Varav investeringar i anläggningstillgångar						
Datasystem, rättigheter m.m.	81	50	31			
Maskiner och inventarier	134		32	40	30	32
Fastigheter och mark						
Övriga verksamhetsinvesteringar	126	3	51	43	12	18
Summa investeringar i anläggningstillgångar	341	53	114	83	42	50

[polisen.se](https://www.polisen.se)

